

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky



Bakalářská práce

Úvěry a úvěrové karty

Iveta Maletínská

© 2011 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Iveta Maletínská

obor Veřejná správa a regionální rozvoj

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název práce: **Úvěry a úvěrové karty**

Osnova bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše - přehled řešené problematiky (bankovní sektor, úvěrové produkty)
4. Vlastní práce - analýza úvěrových produktů (úvěrových karet), vyhodnocení výsledků
5. Závěr
6. Seznam použitých zdrojů
7. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 30 - 40 stran

Doporučené zdroje:

JUŘÍK, P. Encyklopedie platebních karet: Historie, současnost a budoucnost peněz a platebních karet. 1. vyd. Praha: Grada publishing, a. s., 2003, 312 s. ISBN 80-247-0685-7

GROSJEAN, R. K. Jednání v bance: Průvodce klienta službami banky. 1. vyd. Praha: Management Press, 1994, 269 s. ISBN 80-85603-66-7

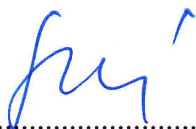
MARVANOVÁ, M. et al. Platební styk aneb platební a zajišťovací instrumenty ve vnitřním a zahraničním obchodě. 1. vyd. Brno: E. P. B. K. Brno, 1993, 246 s.

MERVART, J. České banky v kontextu světového vývoje. 1. vyd.: Nakladatelství Lidové noviny, ISBN 80-7106-236-7


JANDA, K. Teorie a praxe státních úvěrových podpor. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2008, 190 s. ISBN 978-80-246-1501-1

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Ondřej Škubna**

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011



Vedoucí katedry



Děkan

V Praze dne: 11. 3. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Úvěry a úvěrové karty" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.3.2011

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Ondřeji Škubnovi za odborné vedení a cenné rady při zpracování bakalářské práce.

Úvěry a úvěrové karty

Loans and credit cards

Souhrn

Tato bakalářská práce je zaměřena na spotřebitelské úvěry, mezi které patří i povolená přečerpání běžného účtu a kreditní karty. Je zde charakterizován profil klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelského úvěru. Charakteristiky jsou prováděny na základě deseti kritérií. Těmito kritérii jsou pohlaví, věk, rodinný stav, nejvyšší dosažené vzdělání, druh vlastnictví, jaký má klient k domu nebo bytu, ve kterém bydlí, společenský status, doba, na kterou má pracovní poměr sjednán, počet nezaopatřených osob žijících s klientem ve společné domácnosti a výše čistého měsíčního příjmu. V práci je analyzováno i to, jaké osobní úvěry jsou klienty nejvíce využívány, což může být hodnoceno jako jedenácté kritérium, které profiluje podobu klienta nejčastěji využívajícího spotřebitelské úvěry. V teoretické části práce jsou vysvětleny pojmy, jež se váží k problematice úvěrů. Těmito pojmy je bankovní systém, centrální banka, obchodní banky, pasivní bankovní operace, aktivní bankovní operace, úvěr, úrok a druhy osobních úvěrů.

Summary

This bachelor thesis is focused on consumer loans that includes overdrafts and credit cards. In the thesis is a characterized profile of a common client, who frequently uses consumer credit. Description is made on the basis of ten criteria which include age, sex, family status, educational attainment, type of dwelling's ownership, social status, the duration of the employment relationship on which has been agreed upon, the number of dependent people living in one household and net monthly income. The thesis also analyzes the most personal loans the clients use. It can be evaluated as the eleventh criterion. In the theoretical part are explained terms tied to the loan's problematic such as banking system, Central bank, commercial banks, passive bank operations, active bank operations, loan, interest and types of personal loans.

Klíčová slova: Centrální banka, obchodní banka, úvěr, úrok, spotřebitelský úvěr, kreditní karta, povolené přečerpání běžného účtu, klient

Keywords: Central bank, commercial bank, loan, interest, consumer loan, credit card, overdraft, client

Obsah:

1. Úvod:	9
2. Cíl práce a metodika	10
3. Literární rešerše – přehled řešené problematiky (Bankovní sektor, úvěrové produkty) 12	
3.1. Vznik bankovníctví.....	12
3.2. Bankovní soustava České republiky	12
3.3. Centrální banka České republiky.....	12
3.3.1. Funkce ČNB.....	13
3.3.2. Základní úkoly, které plní Česká národní banka	14
3.4. Obchodní banky.....	16
3.4.1. Funkce obchodních bank.....	16
3.4.2. Operace prováděné obchodními bankami.....	17
Pasivní operace.....	17
Aktivní operace.....	18
3.5. Úvěry.....	18
3.5.1. Úrok	18
Faktory ovlivňující výši úrokové míry	19
Cíle, které vždy sleduje banka před poskytnutím úvěru	20
- Výnosnost úvěru	20
- Návratnost úvěru.....	20
3.5.2. Druhy úvěrů.....	23
3.5.3. Úvěry pro občany a spotřebitelské úvěry	25
Hypoteční úvěry	25
Spotřebitelský úvěr	25
Kontokorentní úvěr.....	26
Úvěr z kreditní karty	27
4. Vlastní práce – Seznámení s pobočkou obchodní banky na základě pozorování a práce s firemním softwarem. Analýza nejčastějších úvěrových produktů poskytovaných v rámci pobočky. Charakteristika profilu klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelského úvěru.	30
4.1. Pobočka obchodní banky sídlící na Praze 10	30
4.2. Nejvíce využívané druhy úvěrů mezi RETAILOVANÝMI klienty	32
4.3. Profil klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelské úvěry (spotřebitelský úvěr, povolené přečerpání, kreditní karta) - úvod do problematiky	33
4.4. Vyhodnocení profilu klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelských úvěrů	34
4.4.1. Poměr mužů a žen.....	34
4.4.2. Věk.....	34
4.4.3. Rodinný stav.....	37
4.4.4. Nejvyšší dosažené vzdělání a vlastnický vztah k domu či bytu, ve kterém klient bydlí	38
4.4.5. Společenský status	39
4.4.6. Pracovní pozice a doba, na kterou je pracovní poměr sjednán	40
4.4.7. Nezaopatřené osoby žijící se žadatelem ve společné domácnosti.....	42
4.4.8. Výše měsíčního příjmu	43
4.5. Vyhodnocení celkového profilu klienta na základě deseti kritérií:	45
5. Závěr:	46
6. Přehled použitých zdrojů:	49
7. Přílohy:.....	51

1. Úvod:

V současné době se téměř na každém kroku setkáváme se slovy jako půjčka nebo úvěr. Stačí spustit internet, zapnout si rádio či televizi, nebo se třeba jen chtít podívat na teletext, co večer dávají za pořady. Úvěrové nabídky nacházíme i ve schránkách nebo na vývěskách, pokud čekáme na autobus. Úvěry se staly běžnou součástí našich životů a v současné době má nějakou tu půjčku značná část populace České republiky. Velmi populárním se stalo pořizování si věcí na dluh. Také se čím dál více množí problémy, že se lidé snaží vyrážet „klín klínem“, a tak, aby se zbavili jedné půjčky, berou si další od jiné instituce a dostávají se tak do začarovaného kruhu.

Tato práce je zaměřena na zjištění profilu klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelského úvěru. Jeho profil je vytvořen na základě informací získaných z nejmenované pobočky obchodní banky sídlící na Praze 10, a to především ze schválených žádostí o poskytnutí úvěru. Nejmenovaná pobočka je v této práci představena v konkrétních číslech, jako je počet zaměstnanců pracujících na pobočce, velikost portfolií jednotlivých zaměstnanců, neboli o kolik klientů se jednotliví zaměstnanci starají, a dále pak, jaké typy úvěrů jsou v privátní sféře nejčastější. Do privátní sféry jsou zde zahrnuty úvěry spotřebitelské, mezi něž patří kreditní karta, povolené přečerpání běžného účtu a klasický spotřebitelský úvěr. Dalším úvěrem, který je zařazen do privátní sféry, je pak úvěr hypotekární.

2. Cíl práce a metodika

Hlavním cílem této bakalářské práce je charakterizovat profil klienta, který nejčastěji využívá úvěrových produktů privátní sféry, mezi něž patří spotřebitelské úvěry, povolená přečerpání běžného účtu neboli kontokorenty a kreditní karty. Za částečný cíl si pak práce klade představit v konkrétních číslech prostředí pobočky nejmenované obchodní banky sídlící na Praze 10, ze které byly čerpány údaje důležité pro naplnění hlavního cíle. Tento cíl je spjat s hlavním cílem především v tom, že je důležité znát prostředí, ze kterého konkrétní profil klienta, který je v této práci charakterizován, pochází. V teoretické části jsou vysvětleny důležité pojmy, které se váží k úvěrové problematice. Těmito pojmy jsou především bankovní soustava, Česká národní banka, obchodní banky, pasivní a aktivní operace obchodních bank, úvěr, úroková míra a dále pak jsou vysvětleny jednotlivé druhy úvěrových produktů, které jsou určeny pro klienty privátní sféry.

Metodou pro zpracování teoretické části je metoda analýzy dokumentu, která je založena na získávání dat z odborných publikací, které se vztahují k bankovnímu sektoru, a jiných dostupných zdrojů, jako jsou například interní zdroje již výše zmiňované anonymní pobočky obchodní banky. V práci je využito i poznámek pod čarou, které zpravidla vyznačují to, v čem se jednotliví autoři liší nebo případně doplňují.

Metody použité v praktické části slouží především k charakterizování profilu klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelského úvěru. Pro dosažení tohoto cíle bylo nejprve nutné provést průzkum na pobočce. V tomto průzkumu byla získávána data ze žádostí o spotřebitelské úvěry jednotlivých klientů. Jednalo se o žádosti, které již byly schváleny, a proto byl na jejich základě klientovi úvěr poskytnut. Všechny žádosti vedené na pobočce se nacházely pouze v papírové podobě, proto bylo nutné procházet postupně složky klientů a zaznamenávat zjištěná data. Hlavními kritérii sledovanými ze žádostí o spotřebitelské úvěry byly pohlaví, věk, dosažené vzdělání, rodinný stav, společenský status, druh pracovní pozice a doba, na kterou je pracovní poměr sjednán. Dále pak bylo sledováno, jaký vlastnický vztah má žadatel k domu nebo bytu, ve kterém bydlí. Posledními dvěma kritérii byl počet nezaopatřených osob, které žijí s žadatelem ve společné domácnosti a čistý měsíční příjem žadatele. Veškerá zjištěná data byla shrnuta do tabulky a následně

hodnocena v rámci jednotlivých kritérií. Z hodnot přepočtených na procentní vyjádření již bylo možné vypočítat, jakých výsledků je u jednotlivých kritérií nejčastěji dosahováno. Údaje zjišťované pro toto hodnocení byly získány za období od 1.8.2010 do 28.2.2011. Vyhodnocen byl soubor celkem sta žádostí o spotřebitelské úvěry. V praktické části byly rovněž vyhodnoceny údaje, které se týkají samotné pobočky nejmenované obchodní banky, ze které byla data o klientech zjišťována. Tyto údaje vychází z metod přímého pozorování a rozhovorů. Rovněž pak bylo využito sběru a vyhodnocování dat z firemního softwaru. Do hodnocení samotné pobočky obchodní banky spadá vyčíslení počtu zaměstnanců, kteří pracují na pobočce a určení jejich pracovní náplně. Dále pak určení celkového počtu klientů na pobočce a jejich následné rozdělení na SME klienty (Small and Medium Enterprise/ malé a střední podniky) neboli klienty firemního sektoru a dále pak na klienty privátního sektoru, kteří mohou být rovněž pojmenováni RETAILOVANÍ (jednotlivci, rodiny a drobní podnikatelé). Toto rozdělení je zde uvedeno spíše pro konkrétnější představu o pobočce než jako ukazatel stavu, jak to vypadá s poměrem klientů firemní a soukromé sféry všeobecně v bankovním sektoru, protože konkrétně u této sledované pobočky je v poslední době kladen důraz především na privátní klientelu a klienti firemního sektoru jsou postupně stěhováni na pobočku jinou, která se právě na tyto klienty specializuje. Další srovnání, která vychází z údajů zjištěných z interních zdrojů nejmenované pobočky, slouží k analýze, jaké osobní úvěry klienti nejčastěji využívají a jaké jsou naopak využívány méně. Toto srovnání je vyhodnoceno na základě počtu uzavřených spotřebitelských úvěrů v rámci portfolií jednotlivých zaměstnanců a pobočkového portfolia. Do tohoto srovnání jsou zaneseny i úvěry hypotekární, které také patří mezi úvěry, které jsou poskytovány privátnímu sektoru. Vyhodnocení, jaký typ úvěru klienti privátní sféry nejvíce využívají, je možné použít jako jedenácté kritérium pro charakterizování profilu klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelské úvěry.

3. Literární rešerše – přehled řešené problematiky (Bankovní sektor, úvěrové produkty)

3.1. Vznik bankovníctví

Počátky bankovníctví sahají až do dob starověku. K jeho rozvoji přispěla směna zboží a vznik peněz. Konkrétnější rysy pak získalo bankovníctví ve středověké Itálii. Odsud také pochází název banka. „Il banco“ doslova znamená stůl, což bylo místo, kde docházelo k operacím s penězi. Lidem, kteří prováděli zkoumání pravosti, hmotnosti a ryzosti peněz, jimiž byly v té době mince z drahých kovů, se pak říkalo bankéři. Ti se postupem času přesunuli z tržišť do kamenných domů. Na tyto domy se pak přenesl název Banka. Ve středověké Itálii se také objevují první druhy nejrůznějších úpisů, které vyjadřují nárok na vydání příslušné sumy v mincích z drahých kovů. Jedná se o první nástroje peněžního trhu. [1]

3.2. Bankovní soustava České republiky

Bankovní soustavu České republiky tvoří od roku 1990 dvouúrovňový bankovní systém, který se skládá z centrální banky a obchodních bank. Do roku 1990 byl bankovní sektor pouze jednoúrovňový s výrazným monopolem Státní banky Československé. S přechodem na tržní hospodářství vznikla potřeba oddělit centrální banku jako nástroj státu k regulaci trhu od podnikatelských subjektů, které si mohou na trhu navzájem konkurovat. [2]

3.3. Centrální banka České republiky

Centrální (ústřední) bankou České republiky je Česká národní banka, kterou budu dále uvádět pod zkratkou ČNB. Ústředí této banky sídlí v Praze v ulici Na Příkopě. Jejím nejvyšším řídicím orgánem je sedmičlenná bankovní rada, v jejímž čele stojí guvernér a dále pak dva viceguvernéři a další čtyři vedoucí pracovníci ČNB. [3]

ČNB není podnikatelským subjektem a jejím cílem není hospodařit se ziskem, ale vykonávat své funkce. Ačkoliv je ČNB zřízena vládou, je nutné zdůraznit, že její podřízenost vládě je jen relativní¹. [4]

Nezávislost centrální banky můžeme vymezit pomocí několika základních bodů [1]:

- Její existence je zakotvena v ústavě.
- Lze do její činnosti zasahovat pouze zákonem.
- Bankovní rada v jejím čele je jmenována prezidentem republiky.
- Člen bankovní rady může být odvolán jen z důvodů stanovených zákonem.
- Centrální banka nesmí přijímat žádné pokyny od vlády.

3.3.1. Funkce ČNB

Každá centrální banka zastává určité funkce. V minulosti bylo hlavním důvodem pro vznik centrální banky především vedení účtů pro vládu nebo panovníka a zároveň úvěrování schodku státního rozpočtu.

V současné době se můžeme v některých publikacích setkat s počtem funkcí ČNB od tří, které uvádí například Tomáš Ježek², až po nejčastěji popisovaných funkcí šest. Já pro svou další práci použiji výčet šesti funkcí, které uvádí Hartlová Věra a kol.

¹ Některé zdroje, jako například Hartlová a kol., dokonce uvádí, že v případě ČNB ani nemůžeme mluvit o závislosti, ale naopak o nezávislosti, kdy centrální banka musí být nezávislá na politické moci, protože svými rozhodnutími sleduje dlouhodobé cíle, které přesahují krátkodobý horizont cílů vládnoucích politických stran. [1]

² Tomáš Ježek uvádí pouze tři základní funkce státu, které v sobě však skrývají další funkce, jež nejsou na první pohled patrné. Názvy těchto tří hlavních funkcí jsou [5]:

- Bankéř obchodních bank
- Banka státu
- Regulátor nabídky peněz

3.3.2. Základní úkoly, které plní Česká národní banka

1) Vydává (emituje) oběživo

Tato funkce patří mezi nejstarší a nejdůležitější funkce centrální banky. Jedná se o vydávání neboli emitování peněz do oběhu. Tuto funkci má pouze ČNB. Stát tuto funkci nemá, a proto můžeme hovořit o monopolním postavení ČNB. V rámci své emisní funkce rozhoduje ČNB rovněž o nominálních hodnotách bankovek a mincí a také o tom, kolik peněz je třeba mít v oběhu. Určuje, jaké ochranné prvky se budou používat, a stahuje zničené bankovky z oběhu. [1]

2) Regulace a dohled nad obchodními bankami

Centrální banka³ se za pomoci bankovního dohledu snaží o omezení rizik spojených s výkonem bankovníctví u obchodních bank. ČNB má právo nahlížet do účetnictví všem obchodním bankám sídlícím na území ČR. Její dohled má příznivý dopad na důvěru veřejnosti v bankovní instituce i českou měnu. Při výkonu bankovního dohledu se ČNB nespolehá jen sama na sebe, ale využívá k prověřování zdravého vývoje v bankách i auditorských firem a spolupracuje s ministerstvem financí. [3]

3) Plní cíle měnové politiky

Cíle měnové politiky dělíme na vnitřní a vnější. Do vnitřních cílů patří především udržení optimální výše inflace, což je růst cen v ekonomice státu. Do vnějších pak řadíme udržení stabilního kurzu měny a vyrovnanou platební bilanci. Dlouhodobým vnějším cílem ČNB je pak přijetí Eura.⁴ [1]

³ ČNB můžeme přirovnat k matce obchodních bank. Nejen, že jim umožňuje vznik udělováním licencí, ale zároveň nad nimi i vykonává dohled. [1]

⁴ Vilém Kunz nedělí cíle měnové politiky na vnitřní a vnější, ale uvádí čtyři bezprostřední cíle, kterými jsou: A) regulace množství peněz v ekonomice, B) regulace úrokových sazeb, C) udržení stability měny a D) udržení nezaměstnanosti na její přirozené úrovni. Nástroje měnové politiky dále dělí na přímé a nepřímé, kdy do přímých nástrojů zařadil regulaci investičního úvěru, regulaci spotřebního úvěru a ostatní přímé nástroje, jako stanovení úvěrových stropů pro obchodní banky. Jako nepřímé nástroje jsou označeny již výše zmíněné povinné minimální rezervy, operace na volném trhu a politika diskontních sazeb. [4]

Nástroje⁵, kterými ČNB ovlivňuje měnovou politiku státu, jsou [3]:

- Diskontní sazba centrální banky
- Povinné minimální rezervy
- Operace na volném trhu (trhu s cennými papíry)
- Operace na peněžním trhu

4) Má postavení banky bank

Slovním spojením banka bank máme na mysli, že ČNB poskytuje jednotlivým obchodním bankám služby, jako je vedení účtů, přijímání vkladů, poskytování úvěrů a zajišťování bezhotovostního platebního styku. Zároveň prostřednictvím obchodních bank stahuje z oběhu poškozené a opotřeбенé bankovky a obchodní banky musí mít u ČNB uloženy povinné minimální rezervy. Pro poskytování úvěrů obchodním bankám využívá centrální banka tři úrokové míry. Těmito mírami jsou Repo sazba, Lombardní sazba a Diskont. Pokud ČNB mění tyto úrokové míry, tak všechny stejným směrem a o stejné procento. Vývoj úrokových sazeb obchodních bank kopíruje pohyb těchto 3 sazeb. To znamená, že zvýší-li se sazby u ČNB, zvýší se i sazby u obchodních bank a opačně. [1]

5) ČNB zastává funkci banky státu

Jako banka státu vede ČNB účty státního rozpočtu a též vede účty dalším státním institucím, jako jsou například úřady a soudy⁶. [4]

6) ČNB spravuje měnové rezervy

Správa měnových rezerv zahrnuje jak jejich ochranu na bezpečných místech, tak i obchod s nimi a jejich používání v případech intervencí (zásahů) na devizových trzích v zájmu zajištění stability ceny. [1]

⁵ Švarcová Jena a kol. uvádí jako další nástroj centrální banky pravidla likvidity, kdy ČNB určuje obchodním bankám, jakou mají mít strukturu aktiv a pasív. [2]

⁶ ČNB poskytuje státu také důležité údaje o plnění příjmové a výdajové strany státního rozpočtu. ČNB nesmí poskytovat úvěr státu, ani dalším subjektům napojeným na veřejné rozpočty. [1]

3.4. Obchodní banky

Obchodní banky jsou podnikatelskými subjekty, jejichž cílem je hospodařit se ziskem.⁷ Každá obchodní banka musí mít formu akciové společnosti nebo státního peněžního ústavu. [4]

Její základní kapitál je stanoven minimálně na 500 000 000 Kč a musí získat bankovní licenci, aby mohla vzniknout. Mezi nejdůležitější činnosti obchodních bank patří poskytování úvěrů a přijímání vkladů od právnických nebo fyzických osob. [1]

3.4.1. Funkce obchodních bank

Mezi hlavní funkce obchodních bank řadíme tyto [4]:

- Poskytování úvěrů fyzickým a právnickým osobám
- Přijímání vkladů od fyzických a právnických osob
- Provádění tuzemského platebního a zúčtovacího styku
- Vydávání cenných papírů a obchod s cennými papíry
- Vytváření zákonných rezerv
- Provádění devizových obchodů
- Směnárenská činnost

⁷ Švarcová Jena uvádí, že zisk bank neboli úroková marže je dána úrokovým rozpětím. Úrokové rozpětí získáme tak, že úroky přijaté odečteme od úroků vydaných vkladatelům. Banky získávají peníze levněji, než je pak půjčují. Jako další významný příjem bank uvádí Švarcová různé poplatky za služby. Některé banky již dnes vydělávají více na poplatcích než na úrokovém rozpětí. [2]

3.4.2. Operace prováděné obchodními bankami

Obchodní banky provádějí dva⁸ základní druhy operací [2]:

Pasivní operace

Při pasivních operacích banka přijímá vklady a vystupuje v roli dlužníka. Vkladové služby jsou zde cestou, jak obchodní banky získávají peněžní prostředky, které pak mohou dále půjčovat při vyšší úrokové míře. [6]

Vklady můžeme rozlišit podle několika hledisek [2]:

Hledisko termínové

- Netermínované vklady – těmto vkladům se někdy také říká na viděnou. Klient je může kdykoliv vybrat, nemají pevně stanovený termín. Z tohoto důvodu musí mít banka neustále k dispozici určitou peněžní zásobu, aby v případě potřeby mohla klienta vyplatit. Díky tomu je vklad úročen jen velmi nízkým procentem. Jako příklad můžeme uvést běžné účty nebo vkladní knížky.

- Termínované vklady – tyto vklady mají pevný termín, kdy mohou být vybrány. Popřípadě mohou být opatřeny výpovědní lhůtou. Pro banku je tento zdroj financí stabilnější, tudíž jsou klienti odměněni vyšší úrokovou mírou.

Hledisko měny

Vklady mohou být u banky uloženy buď v korunách, nebo devizách, což jsou cizí měny.

Dalšími bankovními zdroji jsou [3]:

- Úvěry od centrální banky
- Úvěry od ostatních bank
- Emise bankovních obligací

⁸ Podle Blažka a Ukleina jsou typy bankovních obchodů ne dva, ale tři. Jsou to jak pasivní a aktivní bankovní obchody, tak i navíc neutrální bankovní obchody. U neutrálních obchodů se jedná o takové obchody, kde banka nevystupuje v roli dlužníka ani věřitele a tyto obchody tak neovlivňují bankovní bilanci. [7]

Aktivní operace

Při aktivních operacích vystupuje banka jako věřitel. Aktivní operace se objevují v bilanci bank na straně aktiv, odtud plyne i jejich název, na rozdíl od pasivních operací zmíněných výše, které se zapisují na stranu pasiv. [4]

Do aktivních operací banky řadíme [3]:

- Poskytování úvěrů klientům
- Vytváření pokladní hotovosti
- Vklady u centrální banky a ostatních bank
- Nákup cenných papír

3.5. Úvěry

Úvěr⁹ je časově omezené zapůjčení peněz k volnému použití nebo k použití vázanému smlouvou. [9]

3.5.1. Úrok

Cenu, kterou zaplatíme za zapůjčené peníze v určitém časovém období, nazýváme úrok. Úrokové sazby jsou stanoveny jako určitý výnos vyjádřený v procentech za rok. [10]

Úvěrový dlužník tedy kromě jistiny, což je hodnota zapůjčeného obnosu, zaplatí ještě navíc stanovený úrok. Úrokové sazby jednotlivých komerčních bank se odvíjejí od velikosti diskontní sazby ČNB. Vzhledem k tomu, že komerční banky chtějí na poskytování úvěrů vydělat, je logické, že vždy jejich úroková sazba bude o něco vyšší než diskontní sazba ČNB. [11]

Při stanovování ceny úvěru neboli úroku platí, že mezi výší půjčované částky a výší úroku a zároveň mezi délkou doby a výší úroku je přímá úměrnost. [9]

⁹ Podle Zlámala a Mendla můžeme definovat úvěr jako: „*Úvěr znamená překonání časového úseku mezi potřebou finančních prostředků a jejich vytvořením.*“ [8]

Faktory ovlivňující výši úrokové míry [11]:

- **Výše diskontní sazby ČNB**, ze které vychází výše úroků komerčních bank.

Čím vyšší je úrok, tím nižší je zájem o úvěry a tím více naopak lidé vkládají své peníze do bank, aby se zhodnocovaly a naopak.

- **Výše míry inflace.**

Centrální banka se snaží co nejvíce podporovat tvorbu úspor. V případě, že by se totiž úroková míra neúnosně odlišovala od míry inflace, lidé by přestali vkládat peníze do banky, protože by se jim to nevyplatilo, a raději by pořizovali statky stálější hodnoty, například nemovitosti. Další možností je, že by peníze utratili. Je tedy potřeba nalézt kompromis mezi zájmem vkladatelů a příjemců půjček.

- **Síla měny**

Pokud kurs měny klesá, úrokové míry rostou. Je to zapříčiněno snahou ČNB zdražit domácí měnu a zabránit tak spekulativnímu skupování deviz a povzbudit růst domácích úspor. Lidé pak raději ukládají v domácí měně za výhodný úrok než v cizí měně za úrok nízký. Stinná stránka tohoto opatření je však příliv zahraničního kapitálu, který se za určitých podmínek může stát zdrojem budoucí nestability.

- **Běžné vlivy tržní konkurence**

Stejně jako u cen zboží a služeb je úrok předmětem konkurence. Úrokové sazby rostou, pokud je po úvěrech velká poptávka, naopak klesají v době, kdy je o úvěr menší zájem a na trhu je převis nabídky.

Jako další faktory, které ovlivňují výši úrokové míry, můžeme uvést [3]:

- Právní prostředí

Banka musí dodržovat stanovené právní předpisy. Příkladem může být, že centrální banka stanoví maximální odchylku úrokových sazeb komerčních bank od diskontní sazby.

- Výše nákladů bank

Banka s nižšími náklady si může dovolit větší pružnost při stanovování úrokových sazeb z úvěrů než banky s náklady vyššími. Nižší náklady dovolují bankám poskytovat úvěry za nižší úrokovou míru a přitom dosahovat zisku.

- Charakter úvěru

U úvěrů s vyšší rizikovostí účtuje banka vyšší úroky. Například úvěry s delší splatností jsou více rizikové, proto je zde vyšší úroková míra. Důvěryhodným klientům pak může nabídnout tzv. PRIME RATE neboli PRIMA SAZBU, u které je nižší úrok.

- Cíle a strategie banky

Pokud chce například banka rozšířit nějakou službu, nabídne ji levněji (s nižším úrokem), čímž o ni vzroste zájem.

Cíle, které vždy sleduje banka před poskytnutím úvěru [2]:

- **Výnosnost úvěru** – musí být stanovena vždy taková výše úroků z úvěru, aby na nich banka vydělala. Úroky přitom nesmí být vysoké příliš, aby klienti byli schopni splácet.
- **Návratnost úvěru**¹⁰ – pro banku je nutné, aby se zajistila proti případnému nesplácení ze strany dlužníka.

¹⁰ Grosjean uvádí, že banky mají nejraději záruky, které mají snadno zjištěnou cenu. V těchto případech jim totiž nehrozí žádná rizika. Mezi záruky se snadno zjištěnou cenou pak dále řadí pohledávky, cenné papíry a jiné ihned zpeněžitelné hodnoty. [12]

Druhy zajištění úvěru [4]:

o Ručením

Ručit můžeme **ručitelským peněžním vkladem**, kdy skládá třetí fyzická nebo právnická osoba dle smlouvy o ručení peněžní obnos ve věřitelské bance nebo v jiné bance a tento obnos peněz je zde rezervován pro případ dlužníkovi platební neschopnosti. Ručení peněžním vkladem může být od částečného ručení až do sta procent. Tohoto způsobu se využívá, například pokud rodiče ručí za své děti nebo u holdingových společností, které tímto způsobem ručí za úvěry svých dceřiných společností. V praxi se tento způsob však příliš často nepoužívá. Dále pak je možné ručit **nemovitostí** nebo jde o ručení **třetích fyzických nebo právnických osob**, které nemá přesně vymezenou povahu. U takového ručení se však prověřuje ručitelova bonita se stejnou pečlivostí, jako by šlo o poskytování úvěru právě této třetí osobě. Další možností ručení je **bankovní ručení** neboli také garance. V tomto případě se banka zaručuje za svého klienta, že pokud nebude schopen splácet, tak buď bezpodmínečně, nebo za předem stanovených podmínek zaplatí garanční banka sama. V případě bankovního ručení jde o velmi kvalitní způsob zajištění úvěru, protože ručitelská banka si nemůže dovolit nedostát svému závazku v zájmu zachování dobrého jména. [11]

o Cesí

U tohoto zajištění úvěru se jedná o postoupení pohledávek, které máme vůči třetí osobě. Tato forma záruky však není u bank příliš oblíbená, protože s sebou nese složitosti postupu, problémy s kontrolou a zároveň rizika. Využívat by se jí mělo jen v krajním případě, kdy jsou již všechny ostatní možnosti záruk vyčerpány. [12]

○ **Cennými papíry (a jinými movitými věcmi)**¹¹

Cenné papíry spolu s dalšími movitými věcmi jako jsou například zlato, šperky, obrazy nebo dopravní prostředky můžeme zařadit do skupiny zajištění movitou věcí. V takovém případě požaduje banka odhad ceny movitých věcí znalcem. S dlužníkem je sepsána zástavní smlouva neboli smlouva o zřízení zástavního práva k movité věci. Banka u některých druhů movitých věcí požaduje jejich uložení do svých sejfů. Jedná se především o zlato, šperky a cenné papíry. Při fyzickém převzetí věci přijímá banka věc do úschovy a sepiše se zákazníkem smlouvu o úschově, což je takzvaný zástavní list. Další možností úschovy věci je uložení věci u úschovce. Jedná se o takový případ, kdy banka uloží věc do galerie, muzea nebo jiné banky. U větších movitých věcí, jako jsou autobusy, letadla, lodě a auta, vznikne zástavní právo zápisem do listin opravňujících k nakládání s movitou věcí. Příkladem takové listiny je technický průkaz nebo lodní či letadlový registr. [3]

○ **Hypotékou**

U hypotéky se jedná o zajištění úvěru pomocí nemovitého majetku. Do nemovitého majetku patří pozemky, obytné a provozní budovy, sklady a jiné nemovitosti. Hypotékou není zatížen dlužník, ale jeho majetek. To znamená, že dlužník je omezen při disponování s nemovitostí, nebo mu je dokonce toto právo zcela znemožněno. Předpokladem pro hypotéku je vlastnický vztah dlužníka k předmětu nemovitosti. Zatížení nemovitosti musí být vždy zaneseno úředním zápisem v pozemkových knihách. [7]

¹¹ Zajištění movitou věcí je název samostatné skupiny zajišťovacích nástrojů, pod kterou podle Kipielové a kol. spadají právě cenné papíry. [3] Švarcová se bohužel o cenných papírech jako zajišťovacím nástroji více nerozepisuje. [2] Pokud jde o jiné autory, od kterých jsem čerpala, tak pouze Blažek a Uklein, J. se konkrétněji pozastavili nad směnečným zajištěním, jakožto zajištěním jedním druhem cenných papírů. Ti uvádí, že směnečné zajištění je založeno na vlastnostech směnky. Výhodou u směnečného zajištění je, že směnka může být vymáhána s větší jistotou než ostatní úvěrové pohledávky. Z tohoto důvodu je směnka považována za kvalitní zajišťovací prostředek. [7]

3.5.2. Druhy úvěrů

Úvěry můžeme dělit podle několika různých hledisek [13]:

Hledisko časové

Podle časového hlediska¹² známe úvěry:

- Krátkodobé (KD) – Tyto úvěry mají splatnost do jednoho roku.
- Střednědobé (SD) – Splatnost u těchto úvěrů je mezi 2 až 5 lety.
- Dlouhodobé (DD) – Splatnost u těchto úvěrů je omezena zdola od pěti let výše.

Hledisko zajištění:

Úvěry dělíme na zajištěné a nezajištěné. Druhy zajištění jsem již uvedla výše.

Hledisko účelu:

Úvěry mohou být buď účelové, což znamená, že je nutné bance doložit, že finanční prostředky, které poskytla, byly použity požadovaným způsobem, nebo neúčelové, kdy banka nezkoumá úmysl žadatele, na co peníze hodlá použít. U neúčelových úvěrů bývá vyšší úroková sazba než u účelových.

Hledisko věřitele, který úvěr poskytuje:

Obchodní úvěry jsou běžným případem toho, kdy kupující pořizuje od prodávajícího statek nebo službu na fakturu s odloženou splatností. Odložení splatnosti je obvykle o čtrnáct dnů. Kupující má v případě obchodního úvěru zboží k dispozici dříve než za něj zaplatí. Bankovní úvěry jsou úvěry, které poskytuje banka, a nebankovní úvěry, jak už z názvu vyplývá, jsou ty, které poskytuje jiná než bankovní instituce. Nebankovní úvěry nepodléhají bankovnímu dohledu. Státní úvěry jsou poskytovány státem například na podporu exportérů a mezivládní úvěry poskytuje vláda jednoho státu vládě státu jiného.

¹² Některé zdroje, jako například Kroh uvádějí jiné časové rozpětí pro úvěr střednědobý a dlouhodobý. Střednědobý úvěr je zde vymezen na dva až čtyři roky a dlouhodobý od čtyř let výše. [11] Blažek a Uklein pak mají dokonce i jiné vymezení krátkodobého úvěru, kdy za krátkodobý úvěr považují úvěr od jednoho do tří let. Střednědobý je následně od tří do pěti let a dlouhodobý od pěti let výše. [7]

Další možné dělení úvěrů dle Kipielové je na přímé a nepřímé úvěry a dále pak na úvěry jednorázové a na úvěrové linky:

Přímé úvěry Kipielová charakterizuje jako ty, které banka poskytne organizacím nebo občanům v prostorách banky prostřednictvím svých zaměstnanců. Na rozdíl od toho **nepřímé úvěry**, které jsou využívány především v západní Evropě a USA, jsou ty, které zahrnují tři strany. Těmito stranami je kupující, který je zároveň dlužníkem, obchodník a banka. Postup získání úvěru je takový, že kupující kupuje nějaký statek nebo službu od obchodníka. Obchodník poskytne kupujícímu úvěr a tento úvěr posléze prodá bance. Obchodník má s bankou sepsanou smlouvu o nepřímém úvěrování, která uvádí podmínky týkající se úvěrového procesu. Obchodník mívá obvykle sepsány smlouvy s více bankami. Výhodou nepřímého úvěru je, že dává kupujícímu možnost koupit zboží a zároveň na místě sjednat úvěr na nákup daného zboží. Pro obchodníka je zde výhodou, že získává i část úrokového výnosu a pro banku představuje obchodník rozšíření bankovní sítě. Další rozdělení, které Kipielová nabízí, je na jednorázové úvěry a úvěry ve formě úvěrové linky. **Jednorázové úvěry** jsou takové, kdy si klient od banky půjčí určitou částku peněz. Následně peníze splácí v dohodnuté výši a termínech. Úvěry ve formě **úvěrové linky** jsou takové, kdy si může klient půjčovat peníze opakovaně do výše úvěrového limitu. Dlužník pak splácí bance v pravidelných splátkách a to alespoň v minimální výši, která je stanovena v úvěrové smlouvě. [3]

V bankovní praxi se dále používá dělení klientů na **SME** klienty, které můžeme charakterizovat jako malé a střední podniky neboli firemní sektor, a na **RETAILOVANÉ** klienty, do kterých patří jednotlivci, rodiny a drobní podnikatelé, které můžeme označit jako privátní sektor. RETAIL můžeme zároveň přeložit jako maloobchod. Mervart se pak ve své knize k bankovním maloobchodům vyjadřuje jako k obsluze klientů z řad domácností a menších podniků, ve kterých se jedná především o vedení účtů, poskytování spotřebních, střednědobých a hypotečních úvěrů, případně úvěrů obchodních. Dále píše o zajišťování poradenství a platebního styku a zároveň přijímání vkladů od klientů. [14]

3.5.3. Úvěry pro občany a spotřebitelské úvěry

Hypoteční úvěry jsou dlouhodobé účelové úvěry, které jsou určeny výhradně k financování:

- Koupě nemovitosti.
- Získání podílu na vlastnictví nemovitosti. (Používá se například při vyplacení jednoho z manželů při rozvodovém řízení nebo při dědickém řízení, kdy jeden dědic chce vyplatit ostatní dědice nemovitosti.)
- Oprav, modernizací a rekonstrukcí nemovitosti, zvětšení stávající nemovitosti přístavbou, nástavbou nebo vestavbou.
- Splácení jiného, již dříve poskytnutého úvěru, byl-li poskytnut na pořízení nemovitosti.

Možná výše hypotečního úvěru se odvíjí od hodnoty nemovitosti, která slouží jako zástava. V případě, že by se příjemce hypotečního úvěru stal platebně neschopným úvěr splácet, může banka tento jeho nesplacený dluh uhradit z výnosů prodeje této nemovitosti. V praxi zpravidla žádná banka neposkytuje hypoteční úvěr v plné výši ceny nemovitosti, protože nikdy není jisté, za jakou cenu se jí podaří nemovitost skutečně prodat a ona nechce prodělat. Pokud jde o délku trvání hypotečního úvěru, tak se zpravidla pohybuje okolo patnácti až třiceti let, ale možné jsou i výjimky s jinou dobou trvání. Platí, že čím delší je doba splatnosti, tím nižší jsou pravidelné měsíční splátky, ale tím vyšší je částka, kterou klient zaplatí na úrocích. [11]

Splátky hypotečního úvěru jsou zpravidla konstantní a říká se jim anuity. Anuity mají část úrokovou, kterou se splácí úrok a čas úvěrovou, kterou se splácí úvěr. [3]

Spotřebitelský úvěr je orientován na privátní klientelu neboli na občany (fyzické osoby) a je mu věnována velká pozornost v rámci bank. Tento druh úvěru je určen k financování krátkodobých, střednědobých i dlouhodobých nepodnikatelských potřeb. V zásadě ho můžeme rozdělit na osobní úvěr účelový, který slouží k úhradě konkrétního zboží a služeb, popřípadě je možné ho použít i ke koupi nemovitosti (vedle úvěru hypotečního), a neúčelový, jež může být použit na nákup spotřebního zboží nebo k uhrazení služeb bez udání účelu použití. Spotřebitelský úvěr často mívá povahu

povolného přečerpání na běžném účtu klienta nebo je součástí služeb, které jsou spojeny s platebními kartami. Úroková míra je ve většině případů pevně stanovena po celou dobu trvání úvěru a smlouva o spotřebitelském úvěru je vždy sjednána na dobu určitou. Splátky klient hradí z pravidla měsíčně, ale je možné se dohodnout s bankou i na jiném způsobu splácení. [1] Zajištění úvěru se odvíjí od výše úvěru a jeho účelu. Zároveň je závislé na posouzení schopnosti klienta splácet úvěr. Splácení spotřebitelského úvěru je možné rozložit do více let, pokud by například v průběhu splácení klient zjistil, že výše měsíční splátky je nad jeho možnosti. Klientovi je také dána možnost, splatit celou částku, která mu ještě zbývá k doplacení, předčasně. V takovém případě musí banku písemně vyrozumět, že má o předčasné splacení zájem. Pokud se dostane klient do prodlení se splácením, jsou mu účtovány navíc úroky z prodlení a dále pak poplatky dle sazebníků jednotlivých obchodních bank za zasílání upomínek a výzev. V případě, že se klient dostane do těžké životní situace a není schopen svůj úvěr splácet, je třeba, aby v první řadě komunikoval s bankou. Banka totiž může klientovi po prověření jeho situace na pár měsíců splácení pozastavit. [15]

Jak již bylo uvedeno výše, tak i povolené přečerpání neboli kontokorent a kreditní karta jsou spotřebitelskými úvěry. U každého jsou však odlišné podmínky a způsob čerpání.

Kontokorentní úvěr (povolené přečerpání účtu) je kombinací běžného účtu a úvěrového účtu neboli kontokorentu. Na kreditní straně jsou evidovány vklady na účet (depozita), ze kterých plyne klientovi úrok. Klient může své peníze čerpat, a pokud potřebuje více, než na účet vložil, může jít i do mínusu. V takovém případě se zůstatek píše na debetní stranu účtu a banka poskytuje klientovi úvěr, ze kterého musí platit úroky¹³. Klient musí o povolené přečerpání běžného účtu banku písemně požádat. Pokud mu banka vyhoví, je mu poskytnut úvěrový limit, do kterého může čerpat. Povolené přečerpání účtu slouží především ke krátkodobému nedostatku peněžních prostředků. [3] Klient ze svého účtu po schválení úvěrového limitu může provést jakoukoliv běžnou operaci, jako je výběr z účtu a to jak na pokladně, tak z bankomatu, úhradu pomocí platební karty nebo trvalý

¹³ Blažek a Uklein uvádějí, že úrok u kontokorentního úvěru je poměrně vysoký, protože banka nikdy předem neví, kdy klient bude peníze potřebovat, a proto je má stále připraveny k dispozici místo toho, aby je použila na jinou svou činnost. Dále uvádějí, že pokud klient překročí úvěrový rámec, který byl pro něj stanoven, banka ho zatíží sankčním úrokem, který je podstatně vyšší než ten, který je dohodnut ve smlouvě. [7]

příkaz. Ke splácení kontokorentního úvěru dochází při jakémkoliv vkladu peněz na běžný účet. Podmínky se u jednotlivých druhů bankovních institucí liší, ale vždy je nutné do určité doby, zpravidla do šesti měsíců, alespoň jednou splatit poskytnutý úvěr. Vždy, když klient splatí určitou část úvěru, je mu opět k dispozici dostupný zůstatek¹⁴, který může čerpat. Další podmínkou je, že na účet musí měsíčně přibývat vklady minimálně ve výši 50% sjednaného úvěrového limitu. Úroková sazba je sjednána ve smlouvě o povoleném přečerpání, ale je platná pouze do doby, dokud bankovní instituce nenavrhne novou úrokovou sazbu dle platných ujednání ve smlouvě. [15]

Úvěr z kreditní karty. Nejprve je velice důležité vysvětlit základní rozdíl, mezi kreditní kartou a debetní (platební) kartou. Debetní karta je karta, na kterou si klient ukládá svou vlastní hotovost a při výběru nemůže zacházet do mínusu. Vybírat je tedy možné jen to, co je vloženo na účet, ke kterému se karta váže. Oproti tomu u kreditní karty je možné zacházet do mínusu. Vydáním kreditní karty banka stanoví klientovi úvěrový rámec, do kterého může čerpat úvěr. Peníze má klient k dispozici okamžitě, stačí jen použít kartu v obchodě nebo vybrat hotovost z bankomatu. Nicméně, karta je určena především k bezhotovostním transakcím.

Úvěr z kreditní karty je splácen v pravidelných měsíčních splátkách. Minimální výše měsíční splátky je uvedena ve smlouvě. Klient má přehled o svém hospodaření s kreditní kartou díky výpisu ze svého úvěrového účtu ke kreditní kartě. Výhodou kreditní karty oproti ostatním formám spotřebitelských úvěrů je bezúročné období, tedy období, ve kterém, když klient splatí čerpanou částku, není mu účtován žádný úrok. Výše úrokové sazby je sjednána ve smlouvě a to opět do doby, stejně jako u kontokorentního úvěru, než banka rozhodne o úrokové sazbě nové dle příslušných ustanovení smlouvy. [15]

¹⁴ U kontokorentního úvěru a stejně tak i u kreditní karty se využívá Revolvingové formy úvěru, což je takový úvěr, kdy banka povoluje klientovi opakované čerpání, aniž by musel sepsávat novou smlouvu o úvěru. Základní podmínkou pro čerpání je, že klient již splatil předešlou půjčku. [2]

Historie kreditních karet

První kreditní kartu vydala v roce 1914 americká telefonní společnost Western Union Telegraph Company. Byla plechová a umožňovala stálým zákazníkům telefonovat a zasílat telegrafní zprávy bez okamžitého placení. Klient vždy na konci měsíce obdržel soupis provedených hovorů a odeslaných telegramů a ten vyrovnal šekem nebo bankovním převodem. Společnost tak svým zákazníkům poskytovala krátkodobý obchodní úvěr. Důvodem pro zavedení platebních karet bylo, aby si společnost udržela klienty a zároveň získala klienty nové. Navíc za pomoci bezhotovostních plateb se společnosti zvýšil zisk, protože pokud je zákazníkovi dovoleno zaplatit později, pořídí si více, nebo dražší zboží. Po vzoru Western Union nabídla svým zaměstnancům kreditní kartu také společnost General Petroleum Corporation of California (v současné době Mobil Oil). Karta sloužila k bezhotovostnímu placení pohonných hmot, náhradních dílů a služeb v síti čerpacích stanic v USA. Věrnostní karty se staly prostředkem konkurenčního boje a prestiže a rozvíjely se stále dále. Jejich rozvoj byl však pozastaven hospodářskou krizí ve 30. letech. A k definitivnímu útlumu došlo s příchodem druhé světové války. V roce 1941 americká vláda omezila poskytování spotřebních úvěrů, které odčerpávaly zdroje pro vedení války, a tím se i zabrzdílo používání karet. Po zrušení omezení ovšem začala opět většina společností karty používat. [16]

Rok 1950 byl rokem, kdy vznikla **první univerzálně použitelná platební karta**. Za její vznik se zasloužila společnost Diners Club International. Její zakladatelé Robert McNamara a Ralph Schneider přišli náhodou na nápad, že nechají vzniknout první univerzální platební kartě. Podle historiky pozvali pár obchodních přátel na večeři do prvotřídní restaurace. Když však došlo na placení, McNamara zjistil, že s sebou nemá žádné peníze. Naštěstí ho ale v restauraci znali a nabídli mu, aby zaplatil příště. Spojení této události s podnikavostí pánů pak vedlo k tomu, že založili klub příznačně nazvaný Diners Club. Ten svým členům vydával úvěrové karty, které sloužily k bezhotovostnímu placení v hotelech, restauracích a obchodech, s nimiž měl Diners Club smlouvu. Šlo o výhodný obchod, kdy Diners Club ručil za své členy a proplácel jejich účty a pak jednou měsíčně zaslal výpis provedených transakcí svým členům, kteří tyto transakce uhradili najednou do data splatnosti. Společnosti Diners Club pak náležel poplatek (provize) z částky nákupu v hodnotě 5% a také poplatek, který se hradil jednou ročně za vydání

a správu karty. Roku 1951 byla první kreditní karta vydána bankovní institucí, a to konkrétně newyorskou bankou The Franklin National. Během dalších několika let již kreditní karty vydávala asi stovka dalších amerických bank. Kreditní karty se postupem času rozšířily po celém světě a v současné době jsou jedním z nejdynamičtěji se rozvíjejících bankovních produktů. [17]

V České republice začaly být mezinárodní platební karty přijímány od roku 1969. O uzavírání smluv s obchodními místy, školení jejich personálu, autorizaci a zúčtování transakcí se starala společnost Čedok. V roce 1990 začala působit v České republice společnost American Express, která převzala od společnosti Čedok správu svých karet. A v roce 1992 Čedok ukončil svou zprostředkovatelskou činnost úplně. První bankomatové karty vydaly Česká a Slovenská státní spořitelna roku 1989. [16]

Kalabis uvádí výhody a nevýhody u kreditních karet následovně [9]:

Výhodou u kreditní karty je, že klient nemusí podávat žádosti o půjčku, pokud se dostane do finanční tísně. S kreditní kartou má totiž její majitel neustále k dispozici úvěrový rámec, do kterého může čerpat dle své libosti a potřeb. Výhodou u kreditní karty je také to, že úvěrový rámec má revolvingový charakter. Takže když klient bude každý měsíc splácet alespoň minimální část úvěru, která se pohybuje okolo 5 – 10 % z částky plus úroky, má stále zbytek nevyčerpaného úvěrového rámce k dispozici.

Nevýhodou je, že úrokové sazby jsou velmi vysoké. Kreditní karty ale mají bezúročné období, které se nejčastěji pohybuje okolo 45 dní, během nichž, když splatíme úvěr, neplatíme úroky.

V současné době jsou mezi úvěrovými kartami značné rozdíly a to jak ve výši úroků a úvěrových limitů, tak v rámci toho, kolik a zda vůbec se platí za výběry z bankomatů. Stejně tak jako u kreditních karet nacházíme rozdíly ve výši úrokových měr a úvěrových limitů, tak i u ostatních druhů úvěrů a to nejen osobních. Záleží na preferenci každého klienta, jaká kritéria jsou pro něj nejdůležitější.

4. Vlastní práce – Seznámení s pobočkou obchodní banky na základě pozorování a práce s firemním softwarem. Analýza nejčastějších úvěrových produktů poskytovaných v rámci pobočky. Charakteristika profilu klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelského úvěru.

4.1. Pobočka obchodní banky sídlící na Praze 10

V kapitole vlastní práce je pozornost věnována především vyhodnocování dat, která jsou získána z pobočky obchodní banky sídlící na Praze 10, která si přeje zůstat v anonymitě. Jedná se o středně velkou pobočku, která má celkem 11 zaměstnanců na hlavní pracovní poměr a dva zaměstnance na poloviční úvazek. Konkrétněji jde o dva osobní bankéře, čtyři bankovní poradce, jednu slečnu, která se specializuje především na úvěrovou problematiku, paní ředitelku pobočky a dále pak o dvě pokladní. Nesmí být zapomenuto ani na paní, která pracuje jako ostraha pobočky a na dvě pracovnice, které se zabývají administrativou, kterou ostatní pracovníci nestíhají, ale přesto je pro fungování pobočky důležitá.

Pobočka banky byla dříve zaměřena jak na SME klienty tak na klienty RETAILOVÉ, ale v současné době se specializuje především na klienty z RETAIL sféry a SME klienty stěhuje na jinou, větší pobočku, taktéž na Praze 10.

Pro lepší představu o velikosti pobočky nám budou sloužit následující hodnoty, které jsou získány na základě práce s firemním softwarem. Portfolia zde představují skupiny klientů, kterým se vždy věnuje určitý pracovník. Pracovní náplň pracovníka, kterému jednotlivé portfolio náleží, je vyznačena v tabulce č. 1. Tedy například portfolio číslo jedna je portfolio bankovní poradkyně, jež v sobě skrývá všechny klienty, kteří pravidelně chodí k této pracovníci a řeší s ní veškeré záležitosti týkající se bankovních produktů, které již využívají nebo by měli zájem do budoucna využívat. Výjimkou v tabulce č. 2 je pobočkové portfolio, které obsahuje nepřirazené klienty. Jsou to klienti, kteří zatím nemají svého stálého poradce.

Tabulka 1. **Rejstřík pracovníků na pobočce a jim příslušných portfolií**

Názve portfolia	Pracovník, kterému portfolio náleží
Portfolio 1	Bankovní poradkyně
Portfolio 2	Pracovnice zaměřená na úvěrové produkty
Portfolio 3	Osobní bankéřka
Portfolio 4	Bankovní poradce
Portfolio 5	Osobní bankéř
Portfolio 6	Bankovní poradce
Portfolio 7	Bankovní poradce

Zdroj: Data jsou získána na základě pozorování na nejmenované pobočce obchodní banky sídlící na Praze 10. [15]

Tabulka 2. **Počet klientů na pobočce v rámci jednotlivých portfolií s ohledem na typ klienta**

název portfolia	Typ klienta (Vyjádřeno v počtu osob)		
	SME	RETAIL	Celkem
Pobočkové portfolio	163	3879	4042
Portfolio 1	1	438	439
Portfolio 2	0	111	111
Portfolio 3	24	240	264
Portfolio 4	79	325	404
Portfolio 5	34	278	312
Portfolio 6	112	365	477
Portfolio 7	1	359	360
Suma	414	5995	6409

Zdroj: Informace byly získané zpracováním interních zdrojů z pobočky nejmenované obchodní banky sídlící na Praze 10. [15]

Z tabulky můžeme vidět, že počet SME klientů je celkem za všechna portfolia již jen 414, což vyjadřuje zastoupení 6,5 % z celkového počtu klientů na pobočce. Naopak klientů RETAILOVANÝCH, o které se stará pobočka je 5 995, což je v přepočtu 93,5 % z celkového počtu klientů na pobočce. Je tedy velmi dobře vidět, že pobočka se specializuje opravdu na klienty z privátní sféry. Do budoucna se počítá s tím, že zastoupení firemních klientů bude nulové, protože pobočka plánuje všechny tyto klienty převést na pobočku jinou, stejné obchodní banky taktéž sídlící na Praze 10.

V této části práce je zjištěno, že počet klientů na nejmenované pobočce je podstatně nižší u klientů ze SME sféry než u klientů ze sféry RETAILOVÉ, s čímž ovšem bylo na základě informací o pobočce počítáno.

4.2. Nejvíce využívané druhy úvěrů mezi RETAILOVANÝMI klienty

V další tabulce budou zaneseny jednotlivé druhy spotřebitelských úvěrů, jako je klasický spotřebitelský úvěr, kreditní karta a povolené přečerpání účtu a dále pak pro úplnost úvěrových produktů, které jsou RETAILOVANÝM klientům nabízeny i hypoteční úvěr.

Tabulka 3. Zastoupení jednotlivých druhů osobních úvěrů na pobočce

Název portfolia	Název úvěrového produktu			
	Spotřebitelský úvěr	Kreditní karta	Povolené přečerpání	Hypoteční úvěr
Pobočkové portfolio	56	114	172	26
Portfolio 1	27	40	47	9
Portfolio 2	28	22	35	52
Portfolio 3	7	60	40	25
Portfolio 4	41	42	39	4
Portfolio 5	16	66	65	16
Portfolio 6	39	39	37	3
Portfolio 7	22	28	32	4
Suma	236	411	467	139

Zdroj: Informace byly získané zpracováním interních zdrojů z pobočky nejmenované obchodní banky sídlící na Praze 10. [15]

Z tabulky je vidět, že nejvíce zastoupeným druhem osobního úvěru je povolené přečerpání běžného účtu neboli kontokorent, které tvoří 467 uzavřených smluv. Z celkového počtu 1 253 uzavřených smluv o spotřebitelských úvěrech a hypotečních úvěrech tvoří povolené přečerpání téměř 37,3 % všech uzavřených osobních úvěrů. Na druhém místě, co do početnosti uzavřených smluv, se umístila kreditní karta s celkem 411 uzavřenými smlouvami. 411 uzavřených smluv nám vyjadřuje 32,8 % všech uzavřených smluv o úvěrech mezi RETAILOVANÝMI klienty. Na třetí pomyslné příčce se pak umístily samostatné spotřebitelské úvěry celkem s 236 počty uzavřených smluv. Tento počet

můžeme převést na 18,8 % ze všech celkových úvěrů. Nejméně je na pobočce uzavřeno hypotečních úvěrů, kterých je celkem 139, což vyjadřuje 11,1 % všech uzavřených úvěrových smluv. Na druhou stranu ale hypoteční úvěr zahrnuje zpravidla vysokou jistinu a je na více let než například spotřebitelské úvěry. Klient si tedy musí velmi dobře rozmyslet, zda je pro něj vhodné si hypoteční úvěr pořídit a zda ho bude schopen po celou dobu splácet. Stejně hledisko pak sleduje i banka, která si ověřuje klientovu solventnost.

Vyhodnocení nejčastěji využívané formy spotřebitelského úvěru na pobočce

Z vyhodnocení údajů vyplynulo, že nejčastěji využívanou formou úvěrů pro RETAILOVANÉ klienty jsou na této pobočce nejmenované obchodní banky povolená přečerpání běžného účtu a využívání kreditních karet. Toto vyhodnocení lze použít jako **jedenácté doplňující kritérium** při charakterizování profilu klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelského úvěru.

4.3. Profil klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelské úvěry (spotřebitelský úvěr, povolené přečerpání, kreditní karta) - úvod do problematiky

V následující části práce je vyhodnocen profil klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelského úvěru. Veškeré informace jsou opět získány z interních zdrojů pobočky nejmenované obchodní banky sídlící na Praze 10. Zpracovány zde jsou údaje ze žádostí, které klienti vyplňují, když žádají o spotřebitelský úvěr. Jedná se o žádosti, které byly klientovi schváleny a úvěr mu tak byl poskytnut.

Profil klienta je zjišťován za období od 1.8.2010 do 28.2.2011. Za toto období je vybráno 100 žádostí, které byly již schváleny, a klientovi byl na jejich základě poskytnut spotřebitelský úvěr. Hlavními kritérii sledovanými u žádostí o spotřebitelské úvěry jsou pohlaví, věk, dosažené vzdělání, rodinný stav, společenský status, druh pracovní pozice a doba, na kterou je pracovní poměr sjednán. Dále pak je sledován způsob, jakým žadatel o úvěr bydlí, počet nezaopatřených osob, které žijí s žadatelem ve společné domácnosti a čistý měsíční příjem. Celková tabulka se zjištěnými daty ze žádostí o spotřebitelské úvěry je vložena v přílohách této práce.

4.4. Vyhodnocení profilu klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelských úvěrů

V této části již budou vyhodnocena data, která byla získána při procházení jednotlivých žádostí o úvěr.

4.4.1. Poměr mužů a žen

Z celkového počtu 100 osob, které v období od 1.8.2010 do 28.2.2011 žádaly o úvěr, byla převážná část mužů. Muži zaujímali celkem 63 % celkového počtu osob, zatímco ženy podávaly žádost, která jim byla schválena, jen ve 37 % případů. Je možné tedy říci, že častějším žadatelem byl muž než žena.

4.4.2. Věk

Věková hranice byla určena následovně se stupňováním po deseti letech:

Tabulka 4. Určení věkové hranice žadatelů

Věk žadatelů				
18 - 25	26 - 35	36 - 45	46 - 55	56 a více let

Zdroj: Informace byly získané zpracováním interních zdrojů z pobočky nejmenované obchodní banky sídlící na Praze 10. [15]

Výjimku tvoří rozhraní od 18 do 25 let, protože před osmnáctým rokem není možné žádat o úvěr. Další výjimka je pak od 56 let výše, protože od 56. roku je již výskyt žádostí o úvěry poměrně nízký.

Pokud jde o konkrétní hodnoty, které v souvislosti s věkem žadatelů vycházejí, pak nejvíce žadatelů spadá do věkové kategorie **od 26 do 35 let**. Celkem je tato kategorie zastoupena 44 % všech žadatelů, což díky vhodně zvolenému celkovému počtu sto žadatelů vyjadřuje počet čtyřiceti čtyř osob. Z celkového počtu žadatelů pak muži v tomto věku tvoří 27 % a ženy 17 %. Je pochopitelné, že je tato kategorie nejvíce zastoupena, protože podle současného trendu se právě v tomto věkovém rozpětí nejvíce lidí osamostatňuje a zároveň se uzavírá největší počet prvních manželství a zakládají se rodiny. Lidé tak potřebují

peníze do začátků na vybavení bytu, pořízení kočárku a vybavičky pro děti nebo například na větší auto. Podle Českého statistického úřadu je nejčastější věk ženichů mezi 28 až 31 lety a nejčastější věk, ve kterém se poprvé vdávají ženy je mezi 25. – 29. rokem. Věk, ve kterém se matkám nejčastěji rodí děti, je okolo 30. roku. U prvorodiček se pak věk pohybuje okolo 28 let. [18] Navzdory tomu je počet dětí, který žadatelé uvádějí v dotazníku, velice nízký. Nezaopatřenou¹⁵ osobu žijící ve společné domácnosti přiznalo v dotazníku v této věkové kategorii jen devět lidí (20,5 %). Způsobeno to může být i tím, že lidé své děti zamlčují, protože samozřejmě nezaopatřené dítě žijící s žadatelem ve společné domácnosti snižuje množství financí, které má žadatel k dispozici na splácení úvěru. Dalšími údaji v případě tohoto sledovaného vzorku, který tvoří 44 osob, je, že šestnáct osob uzavřelo manželství (36,4 %) a dvacet sedm osob je svobodných (61,4 %). Jedna osoba ve sledovaném věkovém rozpětí je již rozvedena (2,2 %). Všechny věkové kategorie i s konkrétními počty žadatelů jsou zaneseny v tabulce č. 5:

Tabulka 5. Rozdělení žadatelů o spotřebitelské úvěry podle věku a pohlaví

Věk žadatelů	Pohlaví žadatelů		Celkem
	Muži	ženy	
18 – 25	7	4	11
26 – 35	27	17	44
36 – 45	19	8	27
46 – 55	7	6	13
56 a více let	3	2	5
Hodnoty jsou uvedeny v %			

Zdroj: Informace byly získány z interních zdrojů nejmenované obchodní banky sídlící na Praze 10. [15]

Z tabulky je patrné, že druhou nejpočetnější skupinou žadatelů s ohledem na jejich věk jsou žadatelé **od 36 do 45 let**. Lidé v tomto věku již mají vytvořen svůj životní standard. Budují a vylepšují si svůj domov, pořizují si hezké věci, nová auta. Zároveň se nestarají jen sami o sebe, ale musí reagovat i na potřeby svých dětí, pokud je mají. Právě v této skupině je totiž uveden největší počet nezaopatřených osob žijících s žadatelem ve společné domácnosti. Z celkového počtu sto lidí odpovídá tomuto věkovému rozpětí dvacet sedm osob. Toto číslo zároveň značí 27 % z celkového počtu všech žadatelů. A z těchto dvaceti

¹⁵ Nezaopatřené je dítě do 26 let, pokud se soustavně připravuje na výkon budoucího povolání.

sedmi osob uvádí patnáct, že má alespoň jedno dítě. Početně tomu odpovídá, že 55,6 % žadatelů ve věku od 36 do 45 let má alespoň jedno dítě, které s nimi žije ve společné domácnosti a je nezaopatřené. Dvanáct osob z této věkové skupiny uvádí stav manželský (44,5 %), deset osob je stále svobodných (37 %) a pět osob je rozvedených (18,5 %). Třetí skupinou co do početnosti jsou pak žadatelé ve věku **od 46 do 55 let**. U této skupiny je zajímavé, že většina žadatelů uvádí jako svůj rodinný stav, že jsou rozvedení. Konkrétně se z celkem třinácti lidí jedná o sedm osob, které jsou rozvedené, což je po přepočítání 53,8 % lidí, kteří spadají do této věkové kategorie. Dále jsou v této skupině tři lidé v manželství (23 %), dva lidé jsou stále svobodní (15,3 %) a jeden muž uvedl, že je vdovec (7,7 %). Zajímavý je i druh pracovní pozice u těchto osob, který je z velké části tvořen prací duševní. Celkem devět žadatelů uvádí, že vykonává duševní práci. Tento počet odpovídá 69,2 % všech žadatelů v tomto věku. Jedna osoba je pak z tohoto počtu v důchodu (7,7 %). Dvě osoby podnikají (15,3 %) a jedna žena je v domácnosti (7,7 %). Další dvě kategorie jsou pak kategorie hraniční. Větší zastoupení nacházíme u kategorie **18 – 25 let**. U tohoto věkového rozhraní si můžeme povšimnout, že převážná část má jako dosažené vzdělání uvedenu střední školu. Odpovídá tomu devět lidí z celkového počtu jedenácti osob, které sem spadají. Devět lidí pak můžeme vyjádřit jako 81,8 %, což je již poměrně vysoké procento vyjádřené z počtu osob, které náleží do této věkové kategorie. Jedna osoba pak uvádí jako nejvyšší dosažené vzdělání vyučení a jedna vysokoškolské vzdělání (9,1 %). Způsob bydlení je pak ve třech případech u rodičů (27,3 %). Zbytek uvádí bydlení jiné, čili se jedná o lidi, kteří se již osamostatnili a potřebují více finančních prostředků na realizaci svých plánů. Všechny osoby v tomto věku jsou zatím svobodné. Poslední skupina s nejmenším zastoupením co do počtu žadatelů, s pouhými pěti žádostmi (5 %) z celkového počtu sto vyhodnocených žádostí, se nachází v otevřeném intervalu **od 56 let výše**. Čtyři z těchto pěti osob jsou zaměstnány a jedna osoba je v důchodu. Všechny osoby jsou ve stavu manželském a pouze jedna z nich stále sdílí svůj byt se dvěma nezaopatřenými dětmi.

Vyhodnocení věkového rozmezí, ve kterém se klient nejčastěji vyskytuje:

Na základě zjištěných informací je možné říci, že nejčastější skupinou žadající o spotřebitelský úvěr, které je tento úvěr i následně poskytnut, jsou lidé ve věku od 26 do 35 let. To platí i v případě, pokud rozdělíme celkové věkové skupiny dle pohlaví, kdy

muži z intervalu 26 až 35 let tvoří nejpočetnější skupinu, kterou můžeme vyčíslit na dvacet sedm mužů, a ženy v tomto intervalu mají také největší zastoupení ze všech ostatních intervalů s celkovým počtem sedmnácti žen.

4.4.3. Rodinný stav

U rodinného stavu mohou žadatelé vyplnit čtyři možné varianty. Nejčastější variantou byla varianta, kdy žadatelé uváděli, že jsou **svobodní**. Ze sta žadatelů to do žádosti vyplnila rovná polovina, tedy padesát žadatelů, což se rovná 50 % všech osob, které vyplňovaly žádosti, jež jsou použity pro tuto praktickou část. Těchto padesát žadatelů se skládá z třiceti čtyř mužů, což odpovídá 68 % všech svobodných osob a z šestnácti žen (32 %). Ze všech svobodných osob jen osm uvedlo, že žije ve společné domácnosti s nezaopatřenou osobou (16 %). **Možnost manželství nebo registrovaného partnerství** do dotazníku vyplnilo celkem třicet šest osob. Z tohoto počtu bylo dvacet jedna mužů (58,3 %) a patnáct žen (41,7 %). Ze třiceti šesti osob celkem dvacet jedna uvedlo, že žije ve společné domácnosti alespoň s jedním nezaopatřeným dítětem. Počet dvacet jedna osob odpovídá 58,3 % všech osob, které žijí v manželství. Patnáct osob (41,7 %) z těch, které žijí v manželství, uvedlo, že nežijí s nezaopatřeným dítětem v jedné domácnosti. V poslední době se bohužel neustále zvyšuje trend, že se rodí čím dál více nemanželských dětí. Statistický úřad uvádí, že jde dokonce o jednu třetinu všech narozených dětí. Je tedy možné, že ačkoliv již zmíněných 15 osob, které žijí v manželství, neuvádí nezaopatřenou osobu ve společné domácnosti, mohou mít potomky v domácnosti jiné, zvláště mluvíme-li o sedmi mužích, kteří jsou součástí těchto 15 osob. U žen to není příliš pravděpodobné. **Rozvedené osoby** vyplnily žádost o úvěr celkem ve třinácti případech. V sedmi případech to byli muži a v šesti ženy. Zajímavé je, že nejnižší věk u rozvedené osoby je třicet pět let a průměrný věk rozvedených, kteří žádají o úvěr a tato žádost je jim schválena, je dle prostého aritmetického průměru 45,46 let. Rodinný stav **vdovec** vyplnila jen jedna osoba, a to muž ve věku 53 let.

Vyhodnocení rodinného stavu:

Nejčastěji tedy žádost o spotřebitelský úvěr, který jim byl následně schválen, podávaly osoby, které jako svůj rodinný stav uvádějí, že jsou svobodné.

4.4.4. Nejvyšší dosažené vzdělání a vlastnický vztah k domu či bytu, ve kterém klient bydlí

Pokud jde o vzdělání, tak naprosto největší skupinu žadatelů tvořily osoby, které dosáhly **středoškolského vzdělání zakončeného maturitou**. Celkem se jednalo o padesát čtyři osob, což odpovídá 54 % všech žadatelů. Z toho bylo třicet jedna mužů (57,4 %) a dvacet tři žen (42,6 %). Převážná většina osob, které zakončily své studium maturitou, pak uvedla, že vykonává práci duševní. Konkrétně se jedná o třicet pět osob (64,8 %). Manuální práci pak vykonává osob šest (11,1 %) a ve vedoucím postavení pracují osoby dvě (3,7 %). Mezi žadatele, kteří mají vzdělání zakončené maturitou, patří i dvě osoby v důchodu, dva studenti a sedm podnikatelů, což dotváří zbývající počet procent do sta. Způsob bydlení u osob, které zakončily své studium maturitou, je nejčastěji byt v osobním nebo družstevním vlastnictví. Celkem bydlí v takovém bytě třicet osob (55,6 %). V nájemním bytě pak bydlí devatenáct osob (35,2 %) a u rodičů bydlí osoby čtyři (7,4 %). Poslední možností je bydlení v obecním nebo státním bytě, kde bydlí jedna osoba (1,8 %). **Vysokoškolského vzdělání** dosáhlo celkem třicet sedm osob. Z těchto osob bylo dvacet čtyři mužů (64,9 %) a třináct žen (35,1 %). Způsob bydlení u lidí s vysokoškolským vzděláním má podobnou strukturu jako u osob, u kterých je nejvyšší dokončené vzdělání středoškolské s maturitou. Největší zastoupení je tedy mezi byty v osobním nebo družstevním vlastnictví, ve kterých bydlí celkem dvacet vysokoškoláků. V nájemním bytě bydlí 14 osob s vysokoškolským vzděláním. V obecním nebo státním bytě jsou to tři osoby. U rodičů však nebydlí žádný žadatel o spotřebitelský úvěr, kterému byla žádost schválena, s vysokoškolským vzděláním. Další varianta, kterou mohl žadatel v žádosti vyplnit, byla možnost posledního ukončeného vzdělání **výučním listem**. Tuto variantu vyplnilo celkem osm osob, z čehož byli všichni muži. Poslední varianta pak byla vyšší odborná škola, kterou vyplnila pouze jedna žena.

Zatím byl uveden způsob bydlení jen u jednotlivých variant nejvyššího dosaženého vzdělání, pro lepší představu následuje přehled za celý sledovaný vzorek celkem sta žadatelů. Nejčastějším druhem bydlení, jak už bylo patrné z výsledků u osob se středoškolským vzděláním zakončeným maturitou a vysokoškolským vzděláním, je bydlení **v domě v osobním nebo družstevním vlastnictví**. Žije tak 56 % všech žadatelů o spotřebitelský úvěr, z čehož je třicet pět mužů (62,5 %) a dvacet jedna žen (37,5 %). **V nájemním bytě** žije celkem 35 % osob, z čehož je dvacet tři mužů (65,7 %) a dvanáct

žen (34,3 %). U **rodičů** bydlí stále 5 % všech žadatelů. Konkrétně se jedná o tři muže a dvě ženy a v **obecním nebo státním bytě** pak bydlí 4 % všech žadatelů o spotřebitelský úvěr, která se dělí na dva muže a dvě ženy.

Vyhodnocení nejvyššího dosaženého vzdělání klienta a vlastnického vztahu k domu či bytu, ve kterém klient bydlí:

Je tedy možné shrnout, že nejčastější vzdělání, kterého žadatelé o spotřebitelský úvěr dosáhli, bylo vzdělání středoškolské zakončené maturitou, které vyplnilo celkem 54 % všech žadatelů. Způsob bydlení, který uvedlo nejvíce žadatelů je pak bydlení v domě v osobním vlastnictví nebo ve vlastnictví družstevním. Bydlení v osobním nebo družstevním vlastnictví se podílí na celkovém bydlení všech žadatelů o spotřebitelský úvěr z 56 %.

4.4.5. Společenský status

U společenského statusu se v žádosti o úvěr nachází celkem pět kolonek. Je tedy možné vyplnit status jako je **zaměstnanec**, který vybralo celkem 81 % všech žadatelů, dále pak status **podnikatel**, který může využívat spotřebitelského úvěr pro osobní potřebu, ale ne k podnikání. Úvěr si tedy bere jako soukromá osoba. Podnikatelů žádalo o úvěr celkem 12 % a tento úvěr jim byl také poskytnut. Dále jsou pak ještě tři méně početné skupiny žadatelů rozdělené podle společenského statusu. Tyto skupiny tvoří **studenti** (2 %), **osoby v důchodu** (2 %) a **osoby v domácnosti** (3 %). Pro lepší představu o rozdělení mužů a žen mezi těmito společenskými statusy slouží následující tabulka. V té jsou uvedeny počty klientů, kteří spadají pod jednotlivé společenské statusy, s tím, že jsou uvedeny i konkrétní počty, kolik danou skupinu tvoří mužů a žen. Je uvedeno i procentuální vyjádření těchto mužů a žen v dané skupině.

Tabulka 6. Vyjádření příslušnosti žadatelů o spotřebitelský úvěr k odpovídajícímu společenskému statusu

Druh společenského statusu	Pohlaví				Celkem (procentuální i číslné vyjádření)
	Muži		Ženy		
	číslné vyjádření	Procentuální vyjádření	Číslné vyjádření	Procentuální vyjádření	
Zaměstnanci	53	65,4	28	34,6	81
Podnikatelé	9	75	3	25	12
Osoby v domácnosti	0	0	3	100	3
Studenti	1	50	1	50	2
Osoby v důchodu	0	0	2	100	2

Zdroj: Informace získány z interních zdrojů pobočky nejmenované obchodní banky sídlící na Praze 10. [15]

Vyhodnocení společenského statusu

Nejčastějším společenským statutem, který se v rámci hodnocení žádostí o úvěr vyskytl, je společenský status zaměstnanec, který prezentuje 81 žadatelů o úvěr, což odpovídá 81 % všech žadatelů.

4.4.6. Pracovní pozice a doba, na kterou je pracovní poměr sjednán

Pracovní pozici je možné hodnotit jen u zaměstnanců. Podnikatelé, studenti, osoby v domácnosti a osoby v důchodu jsou tedy z tohoto hodnocení vyloučeni. Vyloučených osob je celkem devatenáct, tedy osob, které jsou klasifikovány jako zaměstnanci, je celkem 81. To je vidět i z tabulky číslo 6. Druhy pracovních pozic jsou rozděleny celkem do tří skupin. Jedná se o pracovní pozice, na kterých je vykonávána práce duševní, manuální a dále pak jde o pozice vedoucích pracovníků. Nejvíce zastoupenou skupinou jsou zde pozice, na kterých žadatelé o spotřebitelský úvěr vykonávají **práci duševní**. Celkem se jedná o šedesát čtyři žadatelů (79 %), z čehož je třicet devět žadatelů pohlaví mužského (61 %) a dvacet pět osob je pohlaví ženského, což je z celkového počtu duševně pracujících žadatelů 39 %. Manuálně pracující žadatelé a vedoucí pracovníci mají již zastoupení podstatně nižší. Jedná se mezi **manuálně pracujícími** osobami celkem o deset manuálních pracovních pozic (12,3 %) a u **vedoucích pracovníků** pracuje na tomto postu celkem sedm žadatelů (8,7 %).

Doba, na kterou je pracovní poměr sjednán, je u všech zaměstnanců až na jednu výjimku na **dobu neurčitou**. V procentech to odpovídá 98,8 % pracovních poměrů na dobu neurčitou a 1,2 % pracovních poměrů na **dobu určitou**. Pokud má žadatel pracovní poměr na dobu určitou, představuje to stěžující podmínku pro vyhovění jeho žádosti o poskytnutí úvěru. Velká část firem, které se specializují na manuální výrobu, využívá v poslední době možnosti uzavírat se svými zaměstnanci pracovní poměr na dobu určitou. Tento pracovní poměr je nejčastěji sjednán na dobu tří měsíců. Tři měsíce jsou ale zároveň klasifikovány jako výpovědní lhůta, a tak v mnoha případech, ačkoliv by klient dosahoval příjmu, který by mu umožnil si úvěr vzít, banka jej neposkytne ze strachu, že mu pracovní smlouva po třech měsících nebude prodloužena a mohlo by tak dojít k problému s navrácením jí vynaložených investic. V ojedinělém případě, který se vyskytl právě mezi žadateli, kteří jsou v této práci zkoumáni, se jedná o muže ve věku 23 let, který má nejvyšší dokončené vzdělání zakončené maturitou a čistý měsíční příjem 22 148 Kč. Poskytnut mu byl spotřebitelský úvěr ve formě povoleného přečerpání běžného účtu a to ve výši úvěrového limitu 30 000 Kč. Z dotazníku bohužel není možné zjistit, na jak dlouho má žadatel sepsanu pracovní smlouvu, ale lze se domnívat, že mu byla při poskytování úvěru udělena výjimka.

Vyhodnocení pracovní pozice a doby, na kterou je pracovní poměr sjednán:

Z předchozího rozboru vyplývá, že nejvíce žadatelů o spotřebitelský úvěr pochází z řad pracovníků, kteří se věnují duševní práci a mají uzavřenu pracovní smlouvu na dobu neurčitou.

4.4.7. Nezaopatřené osoby žijící se žadatelem ve společné domácnosti
Za nezaopatřenou osobu je považováno dítě do ukončení povinné školní docházky, nejdéle však do dvaceti šesti let. Podmínkou je, že se soustavně připravuje na výkon svého budoucího povolání, tedy že tato osoba studuje, nebo že se naopak nemůže soustavně připravovat na výkon svého budoucího povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost z důvodu nemoci nebo pro úraz. Po ukončení povinné školní docházky se považuje za nezaopatřené dítě, které ještě nedosáhlo osmnácti let věku, také to, které je vedeno v evidenci pracovního úřadu jako uchazeč o zaměstnání a nesplňuje podmínky pro nárok na hmotné zabezpečení. [19]

Do kolonky nezaopatřená osoba žijící ve společné domácnosti vyplnila převážná část žadatelů, že s nimi žádná taková osoba nežije. Celkem šedesát osm žadatelů tak uvedlo, že nemají ve společné domácnosti **žádné nezaopatřené dítě**. Z tohoto počtu bylo čtyřicet sedm žadatelů pohlaví mužského a dvacet jedna pohlaví ženského. Je však možné, že, jak už bylo uvedeno výše, žadatelé tak chtěli zvýšit procento poskytnutí úvěru. Protože osoba, která žije se žadatelem ve společné domácnosti a je nezaopatřená, snižuje výši čisté měsíční mzdy, a proto je i částka, ze které by žadatel mohl splácet případně poskytnutý úvěr, menší. Třicet dva osob uvedlo, že s nimi ve společné domácnosti žije **alespoň jedno nezaopatřené dítě**. Jedno dítě žijící ve společné domácnosti pak uvedlo šestnáct žadatelů, dvě děti třináct žadatelů a tři děti žijící ve společné domácnosti uvedli tři žadatelé. Více než tři děti neuvedl žádný žadatel.

Vyhodnocení nejčastějšího počtu nezaopatřených osob žijících se žadatelem o spotřebitelský úvěr ve společné domácnosti:

Při hodnocení nezaopatřených osob, které žijí s žadatelem ve společné domácnosti je tedy nejčastější, že žadatelé tyto osoby vůbec neuvádí.

4.4.8. Výše měsíčního příjmu

Přehled příjmů, které jednotliví žadatelé uvedli, je zpracován v následující tabulce.

Tabulka 7. Přehled výše měsíčních příjmů žadatelů o spotřebitelský úvěr

Výše čistého měsíčních příjmů	Pohlaví				Celkem (procentuální i číselné vyjádření)
	Muži		Ženy		
	číselné vyjádření	Procentuální vyjádření	Číselné vyjádření	Procentuální vyjádření	
0 - 10 000	1	50	1	50	2
10 001 - 16 000	8	57,1	6	42,9	14
16 001 - 22 000	19	63,3	11	36,7	30
22 001 - 28 000	12	46,2	14	53,8	26
28 001 - 34 000	6	85,7	1	14,3	7
34 001 - 40 000	4	80	1	20	5
40 001 - 46 000	6	100	0	0	6
46 001 a více	6	75	2	25	8

Zdroj: Informace získané z interních zdrojů pobočky nejmenované obchodní banky sídlící na Praze 10. [15]

Přehled čistých měsíčních příjmů, které jednotliví žadatelé uvedli, bylo poměrně složité rozdělit do tabulky tak, aby hodnoty, které z dané tabulky vyjdou, měly dobrou vypovídací schopnost a dalo se z nich snadno určit, v jakém rozmezí příjmů se pohybovala největší část žadatelů. Z tohoto důvodu je tato tabulka, která je uvedena v práci až druhou možnou variantou. U první varianty, kde byly příjmy od deseti tisíc výše rozděleny po pěti tisících, konkrétněji 4 999 Kč, nebyly totiž výsledky, které vycházely, tak přesvědčivé. U dvou skupin, konkrétně mezi 15 001 Kč až 20 000 Kč a 20 001 Kč až 25 001 Kč se totiž počty žadatelů velmi blížily. Do intervalu od 15 001 Kč do 20 000 Kč čistých příjmů tak náleželo celkem dvacet šest osob (26 %) a do intervalu od 20 001 Kč do 25 000 Kč náleželo jen o jednu osobu méně, tedy osob dvacet pět, které můžeme vyjádřit jako 25 % z celkového počtu žadatelů. Z tohoto důvodu byly hranice intervalů posunuty a vznikla tak nová tabulka, která má již lepší vypovídací schopnost a je z ní jasné, do kterého intervalu patří největší počet žadatelů.

Velikosti jednotlivých skupin příjmů jsou stanoveny vždy s odstupem **5 999 Kč**. Výjimky tvoří jen první a poslední skupina čistých měsíčních příjmů. První skupina je v rozmezí **od 0 Kč do 10 000 Kč**. V tomto intervalu je vzhledem k nízkým příjmům zastoupeno jen velmi malé procento žadatelů (2 %), proto je rozpětí tohoto intervalu větší, než rozpětí

intervalů následujících. Druhou výjimkou jsou pak lidé **s příjmy vyššími, než je 46 001 Kč**. Jedná se o ojedinělé případy žadatelů, kdy se jejich příjmy pohybují až do 110 000 Kč a pro potřeby této práce není nutné je blíže analyzovat. Jejich zastoupení na celkových příjmech se rovná 8 %.

Rozmezí čistých příjmů, které je však z celé tabulky nejdůležitější, se pohybuje **od 16 001 Kč do 22 000 Kč**. Do tohoto intervalu totiž spadá největší počet žadatelů, kterých je celkem třicet a vyjadřují také 30 % žadatelů z celkového počtu všech žadatelů. Mužů patřících do tohoto rozpětí je pak devatenáct (63,3 %) a žen jedenáct (36,7 %). Není se příliš čemu divit, že intervalem, do kterého spadá největší počet žadatelů, je právě tento interval. Podle webových stránek finance.cz je totiž výše hrubé mzdy za 3. čtvrtletí roku 2010 ve výši 23 655 Kč. [20] **Výše čisté mzdy z tohoto základu pak vychází na 18 261 Kč**. Výše čisté mzdy je vypočítána bez zohlednění daňových bonusů. Ačkoliv se jedná o vypočtenou čistou mzdu za 3. čtvrtletí roku 2010, její pohyb nebude pravděpodobně tak velký, aby ve čtvrtém čtvrtletí roku 2010 a v prvním čtvrtletí roku 2011 změnil natolik svou výši, aby opustil pásmo čisté mzdy, která byla nejčastěji prokázána u žadatelů o spotřebitelský úvěr.

Další početnou skupinou jsou žadatelé s čistými měsíčními příjmy **od 22 001 Kč do 28 000 Kč**. Do tohoto rozpětí patří 26 % všech žadatelů, ale zastoupení žadatelů je stále o 4 % nižší než u skupiny předchozí. Velikosti dalších skupin již nejsou tak výrazné, proto se jejich hodnocení nebudu v práci dále věnovat.

Vyhodnocení nejčastější výše měsíčního příjmu:

Profil klienta, který v období od 1.8.2010 do 28.2.2011 nejčastěji žádal o jednu z forem spotřebitelského úvěru, můžeme rozšířit o další kritérium, a to o výši čistého měsíčního příjmu. Největší část žadatelů se pohybovala v rozmezí od 16 001 Kč do 22 000 Kč. Toto rozhraní zároveň odpovídá rozhraní, v jakém se vyskytuje průměrná čistá měsíční mzda České republiky.

4.5. Vyhodnocení celkového profilu klienta na základě deseti kritérií:

Profil klienta je charakterizován na základě deseti kritérií. Mezi těchto deset kritérií patří pohlaví, věk, vzdělání, rodinný stav, společenský status, druh vykonávané práce, doba, na kterou má žadatel sjednán pracovní poměr, počet nezaopatřených osob, žijících s žadatelem v jedné domácnosti, vlastnický vztah žadatele o spotřebitelský úvěr k domu nebo bytu, ve kterém bydlí, a výše čistého měsíčního příjmu. Vyhodnocení profilu klienta, který nejčastěji využívá jednu z forem spotřebitelského úvěru, bylo možné na základě informací získaných ze žádostí o spotřebitelské úvěry, které klienti vyplňují před poskytnutím úvěru. Z vyhodnocení všech výše uvedených kritérií **vyšel profil klienta** tak, že se nejčastěji jedná o muže ve věku mezi 26 až 35 let. Nejvyšší dosažené vzdělání je určeno jako středoškolské s maturitou. Jedná se o muže, který je stále svobodný a zaměstnaný. V zaměstnání vykonává duševní práci a má sepsanu smlouvu na dobu neurčitou. Klient, který nejčastěji využívá spotřebitelského úvěru, nežije ve společné domácnosti s žádnou nezaopatřenou osobou. Způsob bydlení je u nejčastějšího klienta využívajícího spotřebitelský úvěr v domě nebo bytě v osobním nebo družstevním vlastnictví. Čistý příjem tohoto klienta se pak pohybuje mezi hranicemi 16 001 Kč a 22 000 Kč.

5. Závěr:

Každý někdy potřebuje více finančních prostředků, než je pro něj reálné v určitém čase vydělat. V takové chvíli se do popředí zájmu dostávají úvěry. Tato práce je zaměřena na problematiku spotřebitelských úvěrů, mezi něž patří i povolená přečerpání běžného účtu a kreditní karty, a především pak na vyhodnocení profilu klienta, který těchto produktů nejčastěji využívá. Vyhodnocení klienta probíhalo na základě informací získaných z pobočky středně velké obchodní banky sídlící na Praze 10. Tato pobočka si však přála zůstat v anonymitě, proto je v práci uváděna jako pobočka nejmenované obchodní banky. Pro lepší představu o této pobočce je v práci rovněž vyhodnocen na základě pozorování počet zaměstnanců pracujících na pobočce a jejich pracovní náplň. Dále je pak hodnocena z informací získaných z firemního softwaru velikost zaměstnaneckých portfolií a především pak počet jednotlivých druhů spotřebitelských úvěrů a hypotečních úvěrů, které byly na pobočce uzavřeny. Z průzkumu vyšlo, že nejčastěji využívaným druhem spotřebitelského úvěru jsou povolená přečerpání běžného účtu, která tvoří 37,3 % všech osobních úvěrů, které jsou na pobočce uzavřeny. Druhým nejčastějším druhem jsou pak kreditní karty, které zaujímají 32,8 % z celkového počtu osobních úvěrů. Tyto dva produkty tvoří dohromady nadpoloviční většinu všech osobních úvěrů uzavíraných na pobočce. Vzhledem k tomu, že k běžnému účtu má značná část klientů vystavenou platební kartu, tak v momentu, kdy klient využívá povoleného přečerpání právě pomocí této karty, jedná se v podstatě o použití platební karty na bázi karty úvěrové. Nejvíce klientů tedy využívá úvěrů právě prostřednictvím karet. Důvodem pro největší početnost právě těchto dvou druhů spotřebitelských úvěrů může být větší snadnost pro klienty na tyto úvěry dosáhnout. Jejich částky ve většině případů nejsou tak vysoké jako u spotřebitelského úvěru nebo u úvěru hypotečního. Mohou být tedy schváleny i klientovi, který má nižší příjem. Spotřebitelské úvěry pak byly uzavřeny z celkového počtu všech osobních úvěrů v 18,8 % případů a nejmenší procento zaujímaly hypoteční úvěry, jež využilo jen 11,1 % všech klientů, kteří si na pobočce sjednali úvěr.

Profil klienta, který je v práci vyhodnocen, je tvořen deseti hlavními kritérii. Nejvíce využívaný druh spotřebitelského úvěru, který byl v práci rovněž vyhodnocen za účelem představení pobočky obchodní banky a jejích úvěrových operací, je pak možné brát jako kritérium jedenácté. Klienti byli vyhodnocováni z jednotlivých žádostí o spotřebitelské

úvěry a z těchto žádostí byly sledovány údaje jako pohlaví, věk, nejvyšší dosažené vzdělání, rodinný stav žadatele, společenský status, druh vykonávané práce, doba, na kterou je pracovní poměr sjednán, počet nezajištěných osob žijících se žadatelem ve společné domácnosti a vlastnický vztah, jaký má žadatel k domu či bytu, ve kterém bydlí. Vždy byly vyhodnoceny jednotlivé podskupiny, které se u těchto kritérií nacházely a zjištěno, do jaké podskupiny spadá největší počet klientů. Tato podskupina pak byla brána jako jeden z charakteristických znaků u profilu klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelského úvěru. Konkrétní výsledky, které z analýzy charakteristických znaků klienta vyšly, jsou takové, že klient, který nejčastěji využívá spotřebitelského úvěru je zpravidla muž ve věku od 26 do 35 let. Tento věk se dal předpokládat, protože v této době největší počet mužů a žen uzavírá manželství, stěhuje se s partnerem do jedné domácnosti a přivádí na svět své první potomky. Z těchto důvodů lidé v tomto věku potřebují peníze na vybavení bytu, pořízení lepšího auta nebo na zařízení dětského pokojíčku. Nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání pak nadpoloviční většina uživatelů uvedla do žádosti jako vzdělání středoškolské zakončené maturitou. Jednalo se celkem o 54 % všech hodnocených uživatelů. Většina žadatelů dále uvedla, že je stále svobodná a zaměstnaná. Jako druh vykonávané práce se v 79 % případů vyskytovala práce duševní a to na dobu neurčitou. Počet nezaopatřených osob žijících se žadatelem v jedné domácnosti byl vyhodnocen jako nulový, tedy že nejčastěji se žadatelem nežije žádná nezaopatřená osoba. Je otázkou, zda je tomu tak i ve skutečnosti, protože každé nezaopatřené dítě, které žadatel uvede, snižuje výši čistého měsíčního příjmu a žadateli tak zbývá méně finančních prostředků, ze kterých by mohl splácet poskytnutý úvěr. Vlastnický vztah, který měl nejčastěji žadatel k domu či bytu, ve kterém bydlí, byl, že dům nebo byt má v osobním nebo družstevním vlastnictví. Posledním kritériem sledovaným u profilu žadatele pak byla výše čistého měsíčního příjmu. Tento příjem se pohyboval mezi hranicemi 16 001 Kč až 22 000 Kč. Tato hranice koresponduje s průměrnou výší čistého měsíčního příjmu pro Českou republiku, která byla zjišťována za 3. čtvrtletí roku 2010 a dosahovala 18 261 Kč. Jako jedenácté kritérium je pak možné uvést, že mezi klienty je nejčastěji využíváno povoleného přečerpání běžného účtu.

Vzhledem k tomu, že se poskytování úvěrů domácnostem neustále rozvíjí, je možné, že se profil klienta, který nejčastěji využívá spotřebitelského úvěru, může do budoucna změnit.

Vše záleží na bankách a na jejich nastavení podmínek pro poskytování úvěrů. Dalším faktorem je pak především zaměstnanost. Protože s větší zaměstnaností přicházejí i větší jistoty, je možné, že pokud budou klienti lépe zajištěni, zvýší se i podíl nezaopatřených dětí, které budou vykazovat v žádostech o úvěr. Pravděpodobně však zůstane i nadále nejoblíbenějším druhem čerpání spotřebitelského úvěru čerpání prostřednictvím kreditních karet nebo platebních karet k běžnému účtu, ke kterému bylo klientovi povoleno přečerpání. Důvodem je, že se jedná o nejjednodušší způsob, jak v případě krátkodobých finančních výkyvů překlenout nedostatek peněz.

6. Přehled použitých zdrojů:

- [1] HARTLOVÁ, V. a kol., *Bankovníctví pro střední školy a veřejnost*, 1. vydání, Praha: Nakladatelství Fortuna, 2004, str. 199, ISBN: 80-7168-900-9
- [2] ŠVARCOVÁ, J. a kol., *Ekonomie – stručný přehled, teorie a praxe aktuálně a v souvislostech*, vydání pro rok 2006/2007 Zlín: CEED, 2006, str. 295, ISBN: 80-903433-3-3
- [3] KUPIELOVÁ, I. a kol., *Bankovníctví pro střední školy a veřejnost*, Praha: Nakladatelství Fortuna, 1995, str. 207, ISBN: 80-7168-273-X
- [4] KUNZ, V., *Bankovníctví pro školy a veřejnost*, 1. vydání, Ústí n. L.: RENECO, 1998, str. 74, ISBN: 80-902598-2-0
- [5] JEŽEK, T., *Peníze a trh*, 828. publikace, Praha: Portál, s. r. o., 2002, str. 148, ISBN: 80-7178-685-3
- [6] KLÍNSKÝ, P., MÜNCH, O., *Ekonomika- pro obchodní akademie a ostatní střední školy*, vydání čtvrté, upravené, Praha: Nakladatelství Fortuna, 2007, str. 240, ISBN: 978 80-7373-002-4
- [7] BLAŽEK, J., UKLEIN, J., *Bankovníctví*, publikace 102., svazek 188, Brno: Doplněk, 1997, str. 180, ISBN: 80-85765-91-8
- [8] ZLÁMAL, J., MENDEL, Z., *Ekonomie nejen k maturitě, Obecná ekonomie*, 1. díl, Kralice na Hané: Computer Media, 2007, str. 128, ISBN: 80-86686-76-0
- [9] KALABIS, Z., *Bankovní služby v praxi*, 2056. publikace, Brno: Computer Press, 2005, str. 148, ISBN: 80-251-0882-1
- [10] SAMUELSON, P., A., NORDHAUS, W., D., *Ekonomie – 18. vydání*, Vydání 1., 102. publikace, Praha: NS Svoboda, 2007, str. 775, ISBN: 978-80-205-0590-3
- [11] KROH, M. a kol., *Jak si vzít úvěr*, 269. publikace, Praha: GRADA Publishing, 1999, str. 160, ISBN: 80-7169-617-X
- [12] GROSJEAN, R., K., *Jednáme v bance - Průvodce klienta službami bank*, 62. publikace, Praha: Management press, 1994, str. 263, ISBN: 80-85603-66-7
- [13] PETRŽELOVÁ, J., *Maturitní otázky z ekonomie*, Praha: Nakladatelství Tutor, 2006, str.182, ISBN: 80-86700-27-5
- [14] MERVART, J., *České banky v kontextu světového vývoje*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1998, str. 162, ISBN: 80-7106-236-7
- [15] *Interní zdroje*, 2010/2011, Pobočka nejmenované obchodní banky, Praha 10

- [16] JURÍK, P., *Svět platebních karet*, vydání první, Praha: RADIX, 1995, str. 144, ISBN: 80-901853-1-2
- [17] JURÍK, P., *Svět platebních a identifikačních karet*, 1382. publikace, 2. přepracované vydání, Praha: Grada Publishing, 2001, str. 184 + 26 stran barevné přílohy, ISBN: 80-247-0195-2
- [18] NĚMEČKOVÁ, Mgr. Michaela, *Český statistický úřad* [online]. Praha : 14.6.2010, 14.3.2011 [cit. 2011-03-20]. Pohyb obyvatelstva - rok 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby061410.doc>>.
- [19] *Výplata.cz : Výplata mezd, sociálních podpor a důchodů* [online]. 1.2.2011 [cit. 2011-03-20]. Nezaopatřené dítě. Dostupné z WWW: <<http://www.vyplata.cz/statnisocialnipodpora/neaopatrenedite.php>>.
- [20] *Finance.cz : Poznejte hodnotu informace* [online]. 2010-12-06 [cit. 2011-03-21]. Průměrná mzda ve 3. čtvrtletí: 23.665 Kč. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/limerik/9000-prumerna-mzda-ve-3-ctvrleti-23-665-kc/>>.

Seznam tabulek:

- Tab. 1.** Rejstřík pracovníků na pobočce a jim příslušných portfolií
- Tab. 2.** Počet klientů na pobočce v rámci jednotlivých portfolií s ohledem na typ klienta
- Tab. 3.** Zastoupení jednotlivých druhů osobních úvěrů na pobočce
- Tab. 4.** Určení věkové hranice žadatelů
- Tab. 5.** Rozdělení žadatelů o spotřebitelské úvěry podle věku a pohlaví
- Tab. 6.** Vyjádření příslušnosti žadatelů o spotřebitelský úvěr k odpovídajícímu společenskému statusu
- Tab. 7.** Přehled výše měsíčních příjmů žadatelů o spotřebitelský úvěr
- Tab. 8.** Kompletní soubor klientů, ze kterého byl charakterizován profil klienta nejčastěji využívajícího jedné z forem spotřebitelského úvěru
- Tab. 9.** Přehled zkratk použitých v tabulce číslo 8

7. Přílohy:

Tabulka 8. Kompletní soubor klientů, ze kterého byl charakterizován profil klienta nejčastěji využívajícího jedné z forem spotřebitelského úvěru

Druh žádosti	Pohl.	Věk	Stav	Vzdělání	Společenský status	Pracovní pozice	Způsob bydlení	Děti	ČMP
KK 30 000	M	21	svo.	vyučen	zam.	dušev. pr.	u rodičů	0	15 000
PP 5 000	M	21	svo.	matur.	student	/	u rodičů	0	3 000
PP 30 000	M	23	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	u rodičů	0	22 148
PP 20 000	M	24	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	23 000
SÚ 70 000	M	24	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	20 691
KK 100 000	M	25	svo.	matur.	zam.	vedoucí	nájem. byt	0	20 000
KK 50 000	M	25	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	obec./stát.	0	22 971
PP 15 000	M	26	svo.	VŠ	podni.	/	nájem. byt	0	30 000
PP 10 000	M	26	svo.	matur.	podni.	/	nájem. byt	0	20 000
SÚ 95 000	M	26	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	17 000
KK 30 000	M	27	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	27 000
PP 15 000	M	27	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	25 000
PP 20 000	M	27	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	15 323
SÚ 100 000	M	27	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	20 000
PP 10 000	M	27	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	17 000
SÚ 40 000	M	27	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	obec./stát.	0	17 000
SÚ 85 000	M	29	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	25 013
PP 50 000	M	31	manžel.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	2	45 000
PP 10 000	M	31	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	11 015
KK 50 000	M	32	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	37 560
KK 100 000	M	33	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	15 000
KK 100 000	M	33	manžel.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	1	20 000
PP 20 000	M	33	svo.	vyučen	zam.	manu. pr.	osob./druž.	0	11 500
SÚ 200 000	M	33	manžel.	vyučen	podni.	/	osob./druž.	1	45 000
PP 10 000	M	33	svo.	matur.	zam.	manu. pr.	osob./druž.	0	12 000
KK 50 000	M	33	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	25 000
KK 50 000	M	34	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	18 145
PP 15 000	M	34	manžel.	matur.	podni.	/	osob./druž.	3	45 000
PP 15 000	M	34	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	21 984
KK 100 000	M	35	manžel.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	2	42 000
PP 15 000	M	35	rozv.	VŠ	zam.	vedoucí	osob./druž.	0	42 000
SÚ 100 000	M	35	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	30 000
PP 5 000	M	35	manžel.	vyučen	zam.	manu. pr.	osob./druž.	0	18 000
SÚ 50 000	M	35	manžel.	VŠ	zam.	vedoucí	osob./druž.	0	50 000
PP 72 000	M	36	rozv.	vyučen	podni.	/	osob./druž.	0	35 000
SÚ 50 000	M	36	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	1	50 000
KK 100 000	M	37	manžel.	matur.	zam.	vedoucí	osob./druž.	2	43 000
KK 100 000	M	37	manžel.	VŠ	zam.	vedoucí	osob./druž.	1	70 000
SÚ 210 000	M	38	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	70 300
SÚ 93 000	M	38	svo.	matur.	podni.	/	nájem. byt	0	30 000
KK 100 000	M	39	svo.	matur.	podni.	/	osob./druž.	2	40 000
SÚ 150 000	M	39	svo.	vyučen	zam.	manu. pr.	nájem. byt	0	20 753
PP 30 000	M	39	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	2	25 000
SÚ 300 000	M	39	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	2	57 781
KK 50 000	M	39	manžel.	vyučen	zam.	manu. pr.	osob./druž.	1	35 000
PP 10 000	M	41	manžel.	matur.	zam.	manu. pr.	nájem. byt	2	30 000
PP 15 000	M	42	manžel.	matur.	podni.	/	nájem. byt	0	20 000
KK 100 000	M	43	svo.	VŠ	zam.	vedoucí	nájem. byt	0	25 000
KK 20 000	M	45	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	19 205
PP 15 000	M	45	rozv.	VŠ	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	25 000
SÚ 100 000	M	45	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	23 410
SÚ 150 000	M	45	rozv.	matur.	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	29 503
PP 20 000	M	45	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	20 993
KK 10 000	M	47	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	1	20 000

KK 100 000	M	50	rozv.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	55 000
PP 10 000	M	51	svo.	matur.	podni.	/	nájem. byt	0	20 000
PP 20 000	M	51	rozv.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	21 000
SÚ 134 000	M	53	rozv.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	26 500
SÚ 178 000	M	53	vdovec	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	30 000
PP 10 000	M	55	manžel.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	1	12 000
KK 20 000	M	58	manžel.	matur.	zam.	manu. pr.	nájem. byt	0	15 500
SÚ 70 000	M	58	manžel.	vyučen	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	22 000
PP 5 000	M	60	manžel.	matur.	zam.	manu. pr.	osob./druž.	2	15 614
PP 5 000	Ž	21	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	14 000
PP 20 000	Ž	24	svo.	matur.	student	/	nájem. byt	0	13 000
SÚ 202 000	Ž	24	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	19 967
SÚ 450 000	Ž	25	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	1	28 000
KK 20 000	Ž	26	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	16 000
PP 9 000	Ž	27	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	24 000
SÚ 150 000	Ž	27	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	17 800
PP 10 000	Ž	27	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	25 000
SÚ 50 000	Ž	27	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	20 368
KK 20 000	Ž	28	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	28 000
SÚ 80 000	Ž	28	svo.	VŠ	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	28 000
KK 15 000	Ž	29	manžel.	VŠ	v domácnosti	/	nájem. byt	0	18 000
PP 10 000	Ž	29	svo.	VŠ	zam.	vedoucí	osob./druž.	0	25 043
SÚ 50 000	Ž	29	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	u rodičů	0	20 220
KK 20 000	Ž	31	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	u rodičů	1	23 000
SÚ 140 000	Ž	31	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	39 959
SÚ 90 000	Ž	31	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	26 000
KK 30 000	Ž	33	svo.	VŠ	v domácnosti	/	osob./druž.	2	8 700
KK 50 000	Ž	33	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	1	17 600
SÚ 141 000	Ž	33	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	25 000
KK 100 000	Ž	35	svo.	VŠ	podni.	/	osob./druž.	2	20 000
KK 15 000	Ž	37	manžel.	VŠ	zam.	dušev. pr.	obec./stát.	1	20 000
PP 17 000	Ž	37	svo.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	1	26 800
KK 50 000	Ž	38	manžel.	VŠ	zam.	dušev. pr.	obec./stát.	3	22 000
PP 15 000	Ž	38	manžel.	matur.	zam.	manu. pr.	osob./druž.	2	15 713
PP 5 000	Ž	39	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	2	17 000
SÚ 100 000	Ž	40	manžel.	VŠ	podni.	/	osob./druž.	1	110 000
KK 30 000	Ž	41	rozv.	matur.	zam.	manu. pr.	osob./druž.	1	25 000
PP 20 000	Ž	42	rozv.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	19 375
KK 100 000	Ž	46	svo.	VOŠ	v domácnosti	/	osob./druž.	3	50 000
KK 20 000	Ž	46	rozv.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	1	24 363
KK 100 000	Ž	46	rozv.	VŠ	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	1	24 363
PP 10 000	Ž	46	rozv.	matur.	zam.	dušev. pr.	nájem. byt	0	15 000
KK 100 000	Ž	49	manžel.	matur.	podni.	/	osob./druž.	2	30 000
SÚ 60 000	Ž	55	rozv.	matur.	důchodce	/	osob./druž.	0	11 599
KK 50 000	Ž	59	manžel.	matur.	zam.	dušev. pr.	osob./druž.	0	27 000
PP 20 000	Ž	65	manžel.	matur.	důchodce	/	osob./druž.	0	11 300

Zdroj: Informace získané z interních zdrojů pobočky nejmenované obchodní banky sídlící na Praze 10. [15]

Tabulka 9. Přehled zkratk použitých v tabulce číslo 8

Zkratka	význam
PP	Povolené přečerpání běžného účtu
KK	Kreditní karta
SÚ	Spotřebitelský úvěr
POHL.	Pohlaví
M	Muž
Ž	Žena
SVO.	Svobodný/á
MANŽEL.	V manželství nebo registrovaném partnerství
ROZV.	Rozvedený/á
MATUR.	Středoškolské vzdělání ukončené maturitou
VŠ	Vysokoškolské vzdělání
VOŠ	Vzdělání na vyšší odborné škole
ZAM.	Zaměstnanec
PODNI.	Podnikatel
DUŠEV. PR.	Duševně pracující
MANU. PR.	Manuálně pracující
N	Pracovní poměr na dobu neurčitou
U	Pracovní poměr na dobu určitou
OSOBN./DRUŽ.	Byt v osobním nebo družstevním vlastnictví
NÁJEM. BYT	Nájemní byt
OBEC./STAT.	Byt ve vlastnictví obce nebo státu
ČMP	Čistý měsíční příjem

Zdroj: Zkratky používané v rámci tabulky číslo 8.